

**ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK
BAKANLIĞI**

**2013 YILI SAYIŞTAY
DENETİM RAPORU**

Ağustos 2014

İÇERİK

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI	1
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI DÖNER SERMAYE İŞLETMESİ	24
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI DÖNÜŞÜM PROJELERİ ÖZEL HESABI	38

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK
BAKANLIĞI

2013 YILI DENETİM
RAPORU

İÇİNDEKİLER

KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ	1
DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU	3
SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	3
DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	3
DENETİM GÖRÜŞÜ	5
TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER.....	6

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

ÇED: Çevresel Etki Değerlendirmesi İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü

KHK: Kanun Hükmünde Kararname

IPA: Instrument for Pre-Accession Assistance (Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı)

KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ

Mali Yapı

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli I sayılı Cetvelde yer alan genel bütçeli idarelerden olup, faaliyetlerini merkezi yönetim bütçe kanunlarıyla verilen ödeneklerle gerçekleştirmektedir. Bakanlığa 2013 Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile toplam 1.880.909.650 TL ödenek tahsisi yapılmıştır. 2013 yılı içerisinde Bakanlığın başlangıç ödeneğine kurum dışından toplam 649.499.836 TL ödenek eklenmiş ve yılsonu ödeneği 2.530.409.486 TL olmuştur. Bu tutar Merkezi Yönetim Bütçesinin %0.5 ine (Binde 5) tekabül etmektedir.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca bütçeyle verilen ödenekler dışında, uluslararası anlaşmalar gereğince Avrupa Birliği Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı (IPA) kapsamında 2013 yılında sağlanan fonlarından harcanması gereken AB katkısı 95.240.000 Euro olup, 63.231.936 Euro'su harcanmıştır. Kullanılmayan fon miktarı ise 31.145.931,00 Euro olmuştur.

Ayrıca Çevre ve Şehircilik Bakanlığının, 2013 yılında geliri 314.854.294 TL, gideri 307.122.428,29 TL olan Döner Sermaye İşletmesi mevcuttur.

Yine Bakanlık bünyesinde faaliyetleri yürütülen Kentsel Dönüşüm Özel Hesabının, Gelirleri 688.820.283,09TL, Giderleri ise 553.050.641,15TL olarak gerçekleşmiştir.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca sunulan Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosuna göre Çevre ve Şehircilik Bakanlığının 2013 yılı bütçe gideri ve ödenek kullanımı aşağıda belirtilmiştir.

Buna göre toplam 2.530.409.486 TL ödeneğin, 524.155.000 TL'si personel giderine, 87.652.000 TL'si Sosyal Güvenlik Kurumuna ödenen prim giderine, 134.223.709 TL'si mal ve hizmet alımı giderine, 436.578.850 TL'si cari transfere, 1.130.741.927 TL'si sermaye giderine, 161.320.000 TL'si sermaye transferine ve 55.738.000 TL'si borç verme tertibine ayrılmıştır.

Bakanlık, tahsis edilen 2.530.409.486 TL ödeneğin %81,7 sine tekabül eden 2.066.879.785 TL tutarını harcama olarak gerçekleştirmiştir. Harcamaların; 507.503.906 TL'si (%24,55) personel giderinden, 81.985.974 TL'si (%3,97) Sosyal Güvenlik Kurumuna ödenen prim giderinden, 126.503.071 TL'si (%6,12) mal ve hizmet alımı giderinden, 427.288.042 TL'si (%20,67) cari transferden, 742.176.422 TL'si (%35,91) sermaye giderinden, 158.155.838 TL'si (%7,65) sermaye transferinden, 23.266.729 TL'si (%1,13) borç verme kalemlerinden oluşmaktadır.

Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı mali işlemlerini 5018 sayılı Kanun ile belirlenmiş muhasebeleştirme ve raporlama kurallarına göre gerçekleştirmektedir.

5018 sayılı Kanunun 49 uncu maddesinin ilk iki fıkrasında;

“Muhasebe sistemi; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak

ve malî raporların düzenlenmesi ile kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak şekilde kurulur ve yürütülür.

Kamu hesapları, kamu idarelerinin gelir, gider ve varlıkları ile malî sonuç doğuran ve öz kaynağın artmasına veya azalmasına neden olan her türlü işlemlerle garantilerin ve yükümlülüklerin belirlenmiş bir düzen içinde hesaplara kaydedilerek, yönetim ve denetim yetkilileriyle kamuoyuna gerekli bilgilerin sağlanması amacıyla tutulur.” denilmektedir.

Çerçeve hesap planı ile düzenlenecek mali raporların şekil, süre ve türleri Kanununun 49 ve 50 nci maddelerine dayanılarak düzenlenip Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği ile belirlenmiştir.

Bu düzenlemelere göre; muhasebe sistemi tahakkuk esaslıdır. Mali yıl esasına göre tutulmaktadır. Kamu idaresinin bütün varlık ve yükümlülükleri, gelir ve giderleri ile garantileri gibi tüm mali işlemlerini kapsar.

Mali raporlamanın amacı; yöneticilere, kamuoyuna ve denetim yetkililerine bilgi sunmaktır.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin “Amaç” başlıklı 1 inci maddesinde; *“Bu yönetmeliğin amacı genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin, hesap ve kayıt düzeninde saydamlık, hesap verilebilirlik ve tekdüzenin sağlanması, işlemlerinin kayıt dışında kalmasının önlenmesi, faaliyetlerinin gerçek mahiyetlerine uygun olarak sağlıklı ve güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilmesi; mali tablolarının zamanında, doğru, muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri çerçevesinde, uluslararası standartlara uygun, yönetimin ve ilgili diğer kişilerin bilgi ihtiyaçlarını karşılayacak ve kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak şekilde hazırlanması ve yayımlanmasına ilişkin esas, usul, ilke ve standartların belirlenmesidir.”* hükmü yer almaktadır.

Bu amacın gerçekleştirilmesi için; işlemlerin kayıt dışında kalmasının önlenmesi ile birlikte muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri çerçevesinde, uluslararası standartlara uygun olarak hazırlanan mali tabloların belirlenen sürelerde yönetim ve ilgililerin bilgisine sunulması gerekmektedir.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 117 nci maddesinde kapsama dahil kamu idarelerince düzenlenecek mali tablolar ile bu tabloların şekil ve türleri belirlenmiştir.

Aynı Yönetmeliğin 118-135 inci maddelerinde bu tabloların “her bir kamu idaresi” esasına göre düzenleneceği; 144 üncü maddesinde muhasebe birimlerinin ve kamu idarelerinin yöneticilerinin mali raporlar ve tabloların düzenli olarak hazırlanmasından sorumlu olduğu; 136 ncı maddesinde ise ihtiyaca göre aylık üç aylık ve yıllık olarak hazırlanarak, altı aylık ve yıllık dönemler itibarıyla ilgili olduğu dönemi izleyen üç ay içerisinde Resmi Gazetede yayınlanacağı belirtilmiştir.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı muhasebe hizmetleri merkezde Merkez Saymanlık Müdürlüğü, taşrada ise defterdarlıklar tarafından yürütülmektedir.

DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde hazırlanarak kamuoyunun bilgisine ve denetim yetkililerine zamanında sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolardan yararlanacak olanlara makul güvence vermek amacıyla mali raporların güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, kaynakların etkili ve ekonomik ve mevzuatına uygun kullanılmasının sağlanması amacıyla kurulup işletilmesi gereken mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Denetimler, mali saydamlığın ve hesap verilebilirliğin sağlanması amacıyla; kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla tasarlanmıştır.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı mali işlemlerini, 5018 sayılı Kanununun 49 ve 50 nci maddelerine dayanılarak düzenlenip Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği ile belirlenen esaslara uygun olarak raporlamak zorunda olup, tarafımızca yürütülecek denetimlerin mali tablolar dikkate alınarak gerçekleştirilmesi hedeflenmekle birlikte;

Genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin, muhasebe ve raporlama sisteminin kurulması için, Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslara 8/12/2013 tarih ve 28845 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan değişiklik ile eklenen geçici maddede, hesap dönemi sonunda verilecek defter, mali tablo ve belgelerden bütçe giderleri ve ödenekler tablosu ve taşınır kesin hesap cetveli ve taşınır hesabı icmal cetveli dışında, düzenlenmesi gereken diğer mali raporların Sayıştay'a gönderilmesi 2013, 2014 ve 2015 yıllarını kapsamak üzere üç yıl ötelenmiştir.

Bu itibarla denetim, Sayıştaya sunulan bütçe giderleri ve ödenekler tablosu, taşınır kesin hesap cetveli ve taşınır hesabı icmal cetveli ile bu cetvellere esas iş ve işlemlerin mevzuata uygunluğuna yönelik olarak gerçekleştirilmiştir.

Denetim çalışmalarında ayrıca; Bakanlığın merkez ve taşra muhasebe hizmetlerinin yürütüldüğü muhasebe birimlerindeki cetvel ve belgeler ile bu birimlerdeki yevmiye kayıtları ve bunlara esas belgeler; harcama birimlerinde gerçekleşen mali iş, işlem ve kararlara ait belgeler tamlık, doğruluk, tutarlılık ve tabi olduğu mevzuatına uygunluk açısından incelenmiştir.

Denetim ve inceleme çalışmaları; Bakanlığın merkez teşkilatı ile taşra teşkilatlarından İstanbul, Antalya, Balıkesir, Çanakkale, Edirne, Ordu, Trabzon, Afyon, İzmir, Konya, Kahramanmaraş ve Mersin İl Müdürlüklerinde olmak üzere toplam on iki İl Müdürlüğünde yapılmıştır.

DENETİM GÖRÜŞÜ

“Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar”da 8 Aralık 2013 tarihinde yapılan değişiklikle eklenen Geçici 1 inci maddesi uyarınca, Kamu İdaresi tarafından 2013 yılına ilişkin olarak Sayıştaya sunulan bütçe giderleri ve ödenekler tablosu, taşınır kesin hesap cetveli ve taşınır hesabı icmal cetveli ile “Denetimin Dayanağı, Amacı, Yöntemi ve Kapsamı” bölümünde belirlenen çerçevede gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin, kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğuna ilişkin yapılan denetimi sonucunda tespit edilen hususlar ile mali yönetim ve iç kontrol sistemlerine ilişkin değerlendirmeler “Tespit ve Değerlendirmeler” bölümünde gösterilmiştir. Kamu zararı iddialarına ilişkin hususlara yargılamaya esas raporda yer verilecek olup TBMM’nin bilgisine sunulacak önemde başka bir husus bulunmamaktadır.

TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1:

Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı (IPA) fonlarının 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu gereğince kamu kaynağı olarak değerlendirilmemesi, raporlanmaması ve yapılan yatırım ve edinilen demirbaşların ilgili varlık hesaplarında takip edilmemesi

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Avrupa Birliği (AB) Yatırımları Daire Başkanlığı nezdinde kullanılan; 3/12/2008 tarih ve 5824 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Avrupa Toplulukları Komisyonu Arasında Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA) ile Temin Edilen Yardımın Uygulanması Çerçevesinde Türkiye Cumhuriyetine Sağlanan Avrupa Topluluğu Mali Yardımlarıyla İlgili İşbirliği Kuralları Hakkında Çerçeve Anlaşma” ile birlikte Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı (Instrument for Pre-Accession Assistance) IPA fonları Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin ilkeleri çerçevesinde varlık hesaplarında takip edilip, raporlanmamaktadır.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Program Otoritesi sıfatıyla, Avrupa Birliği’ne aday ülkelere ayrılmış olan fonlardan faydalanmakta ve bu fonlar kapsamında “IPA 3 Bileşeni” olan Bölgesel Kalkınma altında yer alan Çevre Operasyonel Programını yönetmektedir. Milletler Arası Çerçeve Anlaşmasının Ek A 6 ncı maddesi gereği Program Otoritesinin (Bakanlık) IPA programlarının sağlıklı mali yönetim prensibine uygun olarak yönetimi ve uygulanması sorumluluğu vardır.

Milletler Arası Çerçeve Anlaşmasının 27 nci maddesinin 3 üncü fıkrası gereği Yararlanıcının (Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti) güvenilir muhasebe usulleri çerçevesinde, ilgili finansman anlaşması kapsamında finanse edilen hizmet, tedarik, iş ve hibeleri belirlemeye yarayacak kayıt ve hesapları muhafaza etme sorumluluğu bulunmaktadır.

644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 19 uncu maddesine göre Avrupa Birliği Yatırımları Dairesi Başkanlığının görevleri arasında Avrupa Birliği ile mali ilişkiler çerçevesindeki operasyonel programları yürütmek ve fonların uygulanmasını koordine etmek ve desteklenecek proje ve faaliyetlere ilişkin olarak; projelerin seçimini yapmak, önceliklendirmek, ihale ve sözleşmelerini yapmak ve yürütülmesini sağlamak, ödemelerini gerçekleştirmek ve muhasebeleştirmek, buna ilişkin kontrol, izleme ve değerlendirmeleri yapmak bulunmaktadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 2 nci maddesine göre de Avrupa Birliği fonları ile yurt içi ve yurt dışından kamu idarelerine sağlanan kaynakların kullanımı ve kontrolü de uluslararası anlaşmaların hükümleri saklı kalmak kaydıyla, bu Kanun hükümlerine tâbi olduğu belirlenmiştir.

Kamu kaynağı mahiyetinde olan IPA fonları mevcut muhasebe mevzuatı yönüyle değerlendirildiğinde;

5018 sayılı Kanunun 50 nci maddesi gereği; Bir ekonomik değer yaratıldığında, başka bir şekilde dönüştürüldüğünde, mübadeleye konu edildiğinde, el değiştirdiğinde veya yok olduğunda

muhasabeleştirilmesi gerekmektedir. Bütün malî işlemlerin muhasabeleştirilmesi ve her muhasabe kaydının belgeye dayanması şarttır.

08.06.2005 tarih ve 25839 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin amacı; “Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin, hesap ve kayıt düzeninde saydamlık, hesap verilebilirlik ve tekdüzenin sağlanması, işlemlerinin kayıt dışında kalmasının önlenmesi, faaliyetlerinin gerçek mahiyetlerine uygun olarak sağlıklı ve güvenilir bir biçimde muhasabeleştirilmesi; mali tablolarının zamanında, doğru, muhasabenin temel kavramları ve genel kabul görmüş muhasabe ilkeleri çerçevesinde, uluslararası standartlara uygun, yönetimin ve ilgili diğer kişilerin bilgi ihtiyaçlarını karşılayacak, kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak şekilde hazırlanması ve yayımlanmasına ilişkin esas, usul, ilke ve standartların belirlenmesidir.” şeklinde düzenlemiştir.

Buna göre IPA fonlarının Bakanlık tarafından muhasabe işlemlerine tabi tutulması gerekir. Şöyle ki;

27.11.2007 tarih ve 26713 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan “Avrupa Birliği ve Uluslararası Kuruluşların Kaynaklarından Kamu İdarelerine Proje Karşılığı Aktarılan Hibe Tutarlarının Harcanması Ve Muhasabeleştirilmesine İlişkin Yönetmelik” in amacı Avrupa Birliği, uluslararası kuruluşlar veya uluslararası konsorsiyumlardan kapsam dâhilindeki kamu idarelerine proje karşılığı aktarılan hibe niteliğindeki tutarların uluslararası anlaşma hükümleri saklı kalmak kaydıyla izlenmesi, harcanması ve muhasabeleştirilmesini belirlemek olup, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı da yönetmeliğin 2 nci maddesi gereği kapsam dahilindedir.

Yukarıda adı geçen Yönetmeliğin 7 nci maddesinin 1 inci fıkrasında proje karşılığı hibelerin bütçeye gelir veya gider kaydedilmeksizin gelirler ve giderler hesaplarında izleneceği, yapılacak her türlü tahsilât ve ödemelere ilişkin muhasabe kayıtları Muhasebe İşlem Fişi ile yapılacağı hüküm altına alınmıştır.

“Proje karşılığı hibelerin muhasabeleştirilmesi” başlıklı 8 inci maddesinde ise Avrupa Birliği, uluslararası kuruluşlar veya uluslararası konsorsiyumlardan temin edilen proje karşılığı hibelerin muhasabeleştirilmesi, ilgili kamu idaresinin muhasabe hizmetlerini yürüten muhasabe birimleri aracılığı ile yapılacağı belirlenmiştir.

Aynı maddenin 3 üncü fıkrasında “a) Proje karşılığı olarak temin edilen dövizler ilgili kamu idaresi muhasabe birimlerince bankada açtırılacak döviz hesabına aktarıldığında; aktarma tarihindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz satış kuru üzerinden 104-Proje Özel Hesabına borç, 600-Gelirler Hesabına alacak kaydedilir.

b) Proje kapsamında yapılacak ödemeler, banka hesabı üzerine düzenlenecek döviz gönderme emri veya banka çekiyle yapılır. İlgilisine ödenmek veya gönderilmek üzere döviz gönderme emri veya çek düzenlendiğinde, 630-Giderler Hesabı veya varlığa dönüştürülecek bir kullanım ise ilgili varlık hesabına borç, 106-Döviz Gönderme Emirleri Hesabına alacak; bankadan alınacak günlük hesap özet cetvelinden ilgisine ödendiği veya gönderildiği anlaşılan tutarlar ise 106-Döviz Gönderme Emirleri Hesabına borç, 104-Proje Özel Hesabına alacak kaydedilir.” Hükümü bulunmaktadır.

Avrupa Birliği Yatırımları Daire Başkanlığı tarafından koordine edilen Çevre Operasyonel Programı kapsamında 31.12.2013 tarihi itibarıyla 144.500.437,66 Avro tutarında fon kullanımı olmuştur. Merkez Bankası nezdinde oluşturulan fona 122.843.285,42 Avro Avrupa Birliği katkısı, 21.657.152,25 Avro ise Bakanlık ve son yararlanıcı olan Belediyenin protokollerle belirlenen yüzdeleri oranında katıldıkları Ulusal katkı olmuştur.

Bahis konusu bu fonlar, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu başta olmak üzere diğer ilgili mevzuat hükümleri gereğince kamu kaynağı olarak değerlendirilmemekte, raporlanmamakta ve bunun neticesinde yapılan yatırım ve edinilen mallar ilgili varlık hesaplarında takip edilmemektedir.

Kurumların yapmış olduğu işlemlerin kayıt dışında kalmasının önlenmesi, faaliyet ve işlemlerinin gerçek mahiyetlerine uygun olarak, sağlıklı ve güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilip, raporlanması hem 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun hem de Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin ilkeleri arasındadır. Avrupa Birliği'nden sağlanan şartlı bağış mahiyetinde değerlendirebileceğimiz IPA fonları kamu kaynağı olması nedeniyle Avrupa Birliği katkısının Bakanlık tarafından gelir olarak kaydedilip, bu fon ile yapılan yatırım ve alınan demirbaşların Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin hükümleri çerçevesinde varlık hesaplarında muhasebeleşmesinin sağlanması gerektiği düşünülmektedir.

Ayrıca AB Yatırımları Daire Başkanlığı tarafından 09.10.2013 tarihinde Çevre Operasyonel Programı altında IPA fonları kapsamında alımı yapılan toplam 114.882,00 Avro tutarındaki başta masaüstü, diz üstü ve tablet bilgisayar olmak üzere çeşitli demirbaşların taşınır kayıtları yapılmamıştır.

Söz konusu ödemenin %85'i 97.649,70 Avro Merkez Bankası nezdinde açılmış olan AB katkısı alt hesabından, geriye kalan 17.232,30 Avro ise Türkiye katkısı alt hesabından yapılmıştır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 48 inci maddesi gereği kamu idareleri; taşınırın yönetimi, kaydı, muhafazası ve yönetiminden sorumludur.

Bu Kanununun 44 üncü maddesine dayanılarak hazırlanan Taşınır mal yönetmeliğinin "Taşınırın kaydı" başlıklı 12 nci maddesinde "Kamu idarelerince bütün taşınırın ve bunlara ilişkin işlemlerin kayıt altına alınması esastır. Taşınır kayıtları, harcama birimleri itibarıyla yönetim hesabı verilmesine esas olacak şekilde tutulur. Her bir kaydın belgeye dayanması şarttır." hükmü bulunmaktadır. "Kayıt zamanı, kayıt değeri ve değer tespit komisyonu" başlıklı 13 üncü maddesi gereği de satın alma suretiyle edinilen taşınırın maliyet bedeli üzerinden "Taşınır İşlem Fişi" düzenlenerek kayıtlara alınması gerekmektedir.

Yukarıda ifade edildiği üzere AB Yatırımları Daire Başkanlığı tarafından IPA fonları kapsamında alımı yapılan toplam 114.882,00 Avro tutarındaki demirbaşın ilgili yönetmelik hükümleri gereği taşınır kayıtlarına alınması gerektiği düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında: "Ulusal Fon ile Program/Sözleşme otoritelerinin muhasebe politikalarının ve hesap planlarının konsolide edilmesine yönelik çalışma Hazine Müsteşarlığı

tarafından Maliye Bakanlığı'nın katılımıyla Mart 2014'de başlatılmıştır. Bulgulardaki hususlarla ilgili düzeltmeler Hazine Müsteşarlığında yapılan çalışma neticesinde tamamlanacaktır.

Çevre Operasyonel Programı altında IPA fonları kapsamında alımı yapılan toplam 114.882,00 Avro tutarındaki başta masaüstü, diz üstü ve tablet bilgisayar olmak üzere çeşitli demirbaşların taşınır kayıtları, ilgili tedarik sözleşmesinin kesin kabulünün henüz yapılmamış olması sebebiyle bekletilmekteydi.

Ancak, Sayıştay Raporunda konu edilmesi üzerine, bu kapsamda temin edilen malların Taşınır Mal Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde tespit ve kayıt işlemleri başlatılmıştır." demektedir.

Sonuç olarak: Bu fonların kullanımında kurumların yapmış olduğu işlemlerin kayıt dışında kalmasının önlenmesi, faaliyet ve işlemlerinin gerçek mahiyetlerine uygun olarak, sağlıklı ve güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilip, raporlanması hem 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun hem de Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin ilkeleri arasındadır. Avrupa Birliği'nden sağlanan şartlı bağış mahiyetinde değerlendirebileceğimiz IPA fonları kamu kaynağı olması nedeniyle Avrupa Birliği katkısının Bakanlık tarafından gelir olarak kaydedilip, bu fon ile yapılan yatırım ve alınan demirbaşların Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin hükümleri çerçevesinde varlık hesaplarında muhasebeleşmesinin sağlanması gerektiği düşünülmektedir.

BULGU 2:

İş artışlarındaki gecikmeler ve buna bağlı olarak gecikme cezalarının iadesinde hatalı uygulamaların yapılması ile iş artışlarının işle ilgili olması

A) Yapılan incelemede Yapı İşleri Genel Müdürlüğüne ihale edilen bazı yapım işlerinde, sözleşmeye göre iş bitim tarihi geçmesine rağmen iş artışlarının yapıldığı görülmüştür.

Yapım İşleri Genel Şartnamesinin 14 üncü maddesinde; "...Yüklenici, kendisine verilen projelerin ve/veya şartnamelerin, teslim edilen işlerinin veya malzemenin veyahut talimatın, sözleşme ve eklerinde bulunan hükümlere aykırı olduğu veya fen ve sanat kurallarına uymadığı hususlarındaki karşı görüşlerini teslim ediliş veya talimat alışı tarihinden başlayarak on beş gün içinde (özellikle bakımından incelenmesi uzun sürebilecek işlerde, yüklenicinin isteği halinde bu süre idarece artırılabilir) hem yapı denetim görevlisine, hem de idareye yazılı ile bildirmek zorundadır. Bu sürenin aşılması halinde yüklenicinin itiraz hakkı kalmaz..." hükmü mevcuttur.

Genel Şartnamenin 12 nci maddesinde; "Sözleşme konusu işler, idare tarafından yükleniciye verilen veya yüklenici tarafından hazırlanıp idarece onaylanan uygulama projelerine uygun olarak yapılır.

...İdare, sözleşme konusu işlerle ilgili proje v.b. teknik belgelerde, değişiklik yapılmaksızın işin tamamlanmasının fiilen imkansız olduğu hallerde, işin sözleşmede belirtilen niteliğine uygun bir şekilde tamamlanmasını sağlayacak şekilde gerekli değişiklikleri yapmaya yetkilidir...” denilmektedir.

Genel Şartnamenin 21 inci maddesinde;

“Yapım sözleşmelerinde, öngörülemeyen durumlar nedeniyle bir iş artışının zorunlu olması halinde, artışa konu olan işin;

a) Sözleşmeye esas proje içinde kalması,

b) İdareyi külfete sokmaksızın asıl işten ayrılmasının teknik veya ekonomik olarak mümkün olmaması, şartlarıyla, anahtar teslimi götürü bedel ihale edilen yapım işlerinde sözleşme bedelinin % 10’una, birim fiyat teklif almak suretiyle ihale edilen yapım işleri sözleşmelerinde ise % 20’sine kadar oran dahilinde, süre hariç sözleşme ve ihale dokümanındaki hükümler çerçevesinde aynı yükleniciye yaptırılabilir.” hükmü yer almaktadır.

Yapılan incelemelerde, Yapı İşleri Genel Şartnamesinin yukarıda anılan maddelerine aykırı olarak iş artışı ve proje değişikliği yapıldığı görülmüştür. Yapım İşleri Genel Şartnamesinin 12 nci maddesine göre sözleşme konusu işlerin, idare tarafından yükleniciye verilen veya yüklenici tarafından hazırlanıp idarece onaylanan uygulama projelerine uygun olarak yapılması esastır. Oysa İdare proje değişikliklerini, “değişiklik yapılmaksızın işin tamamlanmasının fiilen imkansız olması” şartını aramadan %10 iş artışı kapsamında yapmaktadır.

Ayrıca proje değişikliği ve ilave imalatlarla ilgili olarak; iş artışı talepleri ile buna ait hesapların iş süresinin bitiminden sonra Bakanlığa intikal ettirildiği görülmüştür. Sözleşmesine göre işin bitirilmesi gereken tarihte iş programının aylarca gerisinde olan işlerde, Yapım İşleri Genel Şartnamesinin ve sözleşmenin fesih ve tasfiyeye ilişkin hükümlerinin uygulanması gerekirken, iş bitim tarihinden sonra bile iş artışları ve proje değişiklikleri yapılmaktadır. Bu durum bazı inşaatların tasfiyesine ve dolayısıyla geç hizmete alınmasına, gereksiz maliyet artışlarına ve Yatırım Programının aksamasına neden olmaktadır.

Söz konusu sorunun giderilmesi için Bakanlıkça 02.08.2013 tarihinde “İlave İş Artışı” konulu Genelge yayımlanmıştır. Bu genelgede, idarenin proje üzerinde değişiklik yapabilmesine ilişkin mevzuat hükümlerinin yanlış yorumlanması nedeniyle, illerde keyfi değişikliklerin yapıldığı ve bu nedenle yukarıda bahsedilen olumsuz durumların meydana geldiği belirtilmiştir. Bu olumsuz durumların önlenmesi için; iş artışı ve proje değişikliklerinde mevzuat hükümleri doğrultusunda hareket edilmesi gerektiği vurgulanarak, keyfi değişiklikler için (dış cephe, döşeme ve duvar kaplamalarının değiştirilmesi, peyzaj imatları, sabit mobilya, çevre tanziminde ek istinat duvarı, elektrik tesisatında kapasite artırımı, v.s.) ve ihale tarihinden önce yayınlanmış genelgelere, yönetmeliklere atıfta bulunularak iş artışı talebinde bulunulmaması istenilmiştir. Ayrıca proje değişikliğinin Bakanlıkça uygun görülmesi halinde projelerinin tamamı incelenerek tek seferde ve en

geç işin sözleşmesine göre verilen sürenin %80'lik kısmı tamamlanmadan önce fiyat anlaşması yapılmak üzere Bakanlığa (Yapı İşleri Genel Müdürlüğü) intikal ettirilmesi istenilmiştir.

Bahis konusu hususlarla ilgili olarak, söz konusu genelgenin dikkate alınması ve bu yönde işlem yapılmasının gerekli olduğu düşünülmektedir.

B) İş artışlarının geç yapılmasının sonuçlarından biri de sözleşmeye göre iş bitim tarihlerinden sonra kesilen gecikme cezalarının iade edilip edilmeyeceğine ilişkin oluşan çelişkidir. Yapılan incelemelerde, sözleşmeye göre iş bitim tarihinde tamamlanamayan işlerde şartnamenin ve sözleşmenin gecikme cezasına ilişkin hükümlerinin uygulandığı; ancak iş bitim tarihinden sonra yapılan iş artışları gerekçe gösterilerek kesilen gecikme cezalarının daha sonradan iade edildiği tespit edilmiştir. Bu iadelerin bir kısmı yerinde olsa da bazı işlerde yapılan iadelerin yerinde olmadığı düşünülmektedir. Şöyle ki anahtar teslim götürü bedel yapım işlerine ait Tip Sözleşmenin 18 inci maddesinde;

“...Öngörülemeyen durumlar nedeniyle sözleşme bedelinin % 10 una kadar oran dahilinde bir iş artışının zorunlu olduğu hallerde ilave işin gerektirdiği ek süre Yükleniciye verilir.” hükmü mevcuttur.

Yapılan denetimlerde yapım işlerinin birinde, yüklenicinin sözleşmesine göre iş bitim tarihi itibarıyla iş programının 9 ay gerisinde kaldığı tespit edilmiştir. İşin bitirilmesi gereken tarihte fiziki gerçekleşme oranı %50'ler seviyesinde olduğu anlaşılmıştır. Ancak bu işte, iş bitim tarihinden sonra yapılan iş artışıyla süre uzatımı verilmiştir. Zamanında bitirilemeyen imalatlar için cezalı çalışması gerekirken yapılan iş artışları sebebiyle verilen ek süre gerekçe gösterilerek kesilen cezalar daha sonra iade edilmiştir. Bir başka deyişle herhangi bir iş artışı yapılmamış olsaydı işi tamamlayana kadar aylarca cezalı çalışması gereken olan yüklenici hakkında, yapılan iş artışları ve verilen ek süreler sebebiyle, iş programında hiçbir aksama yaşanmamış gibi Yapım İşleri Genel Şartnamesinin ve sözleşmenin gecikme cezasına ilişkin hükümleri tatbik olunmamıştır.

Yüklenicinin ilk keşif dahilindeki işleri sözleşmede belirtilen süre içinde tamamlaması esastır. Bu sürede tamamlanamayan işler için Yapım İşleri Genel Şartnamesinin 29'uncu ve Tip Sözleşmenin 26 ncı maddeleri uyarınca, sözleşmeye göre iş bitim tarihi ile işin fiilen bitirildiği tarih arasında geçen süre için ceza kesilmesi gerekmektedir. İş artışı sebebiyle verilen süre uzatımları ceza tatbikini engellemez. Zira Tip Sözleşmenin 18'inci maddesinde de açıkça belirtildiği üzere verilen ek süre ilave işlerin yapılması içindir. Esas projede yer alan ancak sözleşme süresi içinde bitirilemeyen işlerin tamamlanması için değildir.

Bazı süre uzatım komisyonu kararlarında yukarıdaki mevzuat hükümleri belirtilmiş ve uygulayıcılara, süre uzatımı verilmiş olsa bile süresi içinde tamamlanamayan ilk keşif dahilindeki işler için, sözleşmeye göre iş bitim tarihi ile işin fiilen bitirildiği tarih arasında geçen süre boyunca ceza kesilmesi gerektiği bildirilmiştir. Ancak kararların tamamında bu ifadenin yer almaması uygulama birliğinin sağlanması engellenmiş, benzer durumlarda farklı uygulamalara neden olmuştur.

Yapım işlerinde iş bitim tarihinden sonra yapılan iş artışları sebebiyle “süre uzatım ve ödenek aktarma komisyonu” tarafından verilen süreler iş artış olur tarihi üzerine eklenmiştir. Sözleşmeye göre işin bitirilmesi gereken tarihten komisyonun karar aldığı tarihe kadar geçen süre boyunca da gecikme cezaları kesilmiştir. Bu dönem boyunca yapılan işler, gecikmiş imalatlardır ve mevzuat hükümleri doğrultusunda gecikme cezası tatbik edilmiştir. Ancak süre uzatım komisyonunun kararından sonra kesilen cezaların tamamının iade edildiği görülmüştür. Sözleşmeye göre iş bitim tarihi ile iş artış olur tarihi arasındaki sürede kesilen gecikme cezalarının iade edilmesi doğru bir uygulama değildir.

İşlerin önemli bir kısmında, mevzuata uygun olarak sözleşmeye göre iş bitim tarihi ile iş artış olur tarihleri arasındaki dönemde kesilen gecikme cezaları iade edilmemiş iken, bir işte kesilen gecikme cezalarının iade edildiği görülmüştür. Yapılan bu tür iadelerin mevzuata uygun olmadığı düşünülmektedir.

C) Yapılan incelemelerde, bazı öğrenci yurdu yapım işlerinde asıl işten ayrılması mümkün olan iş ve imalatların %10 iş artışı kapsamında aynı yükleniciye yaptırıldığı tespit edilmiştir.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun “Sözleşme kapsamında yaptırılacak ilave işler, iş eksilişi ve işin tasfiyesi” başlıklı 24 üncü maddesinde;

“Mal ve hizmet alımlarıyla yapım sözleşmelerinde, öngörülemeyen durumlar nedeniyle bir iş artışının zorunlu olması halinde, artışa konu olan iş;

a) Sözleşmeye esas proje içinde kalması,

b) İdareyi külfete sokmaksızın asıl işten ayrılmasının teknik veya ekonomik olarak mümkün olmaması,

Şartlarıyla, anahtar teslimi götürü bedel ihale edilen yapım işlerinde sözleşme bedelinin % 10'una, birim fiyat teklif almak suretiyle ihale edilen mal ve hizmet alımlarıyla yapım işleri sözleşmelerinde ise % 20 'sine kadar oran dahilinde, süre hariç sözleşme ve ihale dokümanındaki hükümler çerçevesinde aynı yükleniciye yaptırılabilir....” hükmü mevcuttur.

Madde metninden anlaşılacağı üzere, bir imalatın iş artışı kapsamında yaptırılabilmesi için bazı şartların birlikte gerçekleşmesi gerekmektedir. Bu şartlar şu şekilde sıralanabilir:

- İş artışının başlangıçta öngörülemeyen nedenlere dayalı olarak ortaya çıkmalıdır.
- Artışa konu işlerin yaptırılmasında zorunluluk bulunması gerekmektedir.
- İlave işlerin sözleşmeye esas proje içinde kalması ve idareyi külfete sokmaksızın asıl işten ayrılmasının teknik veya ekonomik olarak mümkün olmamalıdır.
- Yasal sınırlar içinde yapılan iş artışlarıyla iş tamamlanıyor olmalıdır.

Bu şartların, yurt inşaatlarındaki iş artış konusu olan imalatlar açısından değerlendirilmesi yapıldığında;

a) İş artışı, başlangıçta ön görülemeyen nedenlere dayalı olarak ortaya çıkmalıdır.

Öngörülemezlik durumu, ihtiyacın tespiti ve ihale dokümanının hazırlanması aşamasında düşünülmemesi ve bu sebeple sözleşme ve eklerine yansıtılmayan halin işin devamı sırasında ortaya çıkması halidir.

Uygulama projesine dayalı olarak anahtar teslim götürü bedel ihale edilmiş olan söz konusu öğrenci yurdu inşaatlarında, her ne kadar teknik şartname, proje ve mahal listelerinin yapının her türlü ayrıntısını gösterecek nitelikte olması gerekse de, önceden öngörülemezlik ve yapılması elzem olan ilave iş kalemleri ortaya çıkabilmektedir. Bu durumda ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda iş artışı yapılabilir. Ancak işten ayrılması mümkün olan imalatların başlangıçta uygulama projesinde yer almamasına karşın işin devamı sırasında projeye dahil edilmesi öngörülemezlik bir durum olarak değerlendirilemez.

b) Artışa konu işlerin yaptırılmasında zorunluluk bulunması gerekmektedir.

İş artışının zorunlu olmasından, bu artış yapılmadan işin tamamlanmasının mümkün olmaması kastedilmektedir. İmalatlar, işin tamamlanması için fiziki, teknik veya fonksiyonel açıdan zorunluluk arz etmemektedir. Bu artışların taahhüt konusu iş olan yurt inşaatıyla doğrudan ilgisi yoktur. Bu iş artışları yapılsa da inşaatın tamamlanmasına engel olmayacak türden bağımsız iş kalemleridir.

c) İlave işlerin sözleşmeye esas proje içinde kalması ve idareyi külfete sokmaksızın asıl işten ayrılmasının teknik veya ekonomik olarak mümkün olmamasıdır.

Bir önceki maddede de belirtildiği gibi imalatlar işin ayrılmaz bir parçası değildir. İnşaat işiyle birlikte ihale edilmek yerine ayrıca ihale edilmesinde teknik ve ekonomik olarak imkansızlık bulunmamaktadır.

d) Yasal sınırlar içinde yapılan iş artışlarıyla iş tamamlanıyor olmalıdır.

Yapılan iş artışlarının bu şarta uygun olduğu, yasal sınırlar dahilinde yapıldığı görülmüştür.

Yukarıda da belirtildiği üzere, bir imalatın iş artışı kapsamında yapılabilmesi için 4735 sayılı Kanunun 24'üncü maddesinde sayılan şartların tamamı mevcut olmalıdır. Ancak öğrenci yurdu inşaatlarında yapılan bazı imalatlara ilişkin iş artışlarında bu şartlardan ilk üçünün mevcut olmadığı görülmüştür. Dolayısıyla bu imalatların iş artışı kapsamında değil ayrıca ihale edilerek yaptırılmasının yerinde olacağı düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında: "A) Sözleşmeye göre iş bitim tarihi geçmesine rağmen iş artışlarının yapılması;

İşin devamı sırasında ortaya çıkan proje değişiklikleri, imalat değişiklikleri ve proje uyumsuzluklarının yüklenici firma veya Valiliklerce (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü) tam belirlenememesi, belirlendikten sonra tekliflerin Bakanlığımıza (Yapı İşleri Genel Müdürlüğü) geç intikal ettirilmesi, akabinde Bakanlığımızca (Yapı İşleri Genel Müdürlüğü) yapılması gereken incelemenin, birimler arası koordineler sonucunda karar verilmesi nedeniyle iş artışlarının yapılmasında gecikmeler olabilmektedir.

İş artışı veya iş eksilişi konusundaki tespitlerin zamanında yapılması, gecikmelerin önlenmesi

amacıyla Bakanlığımız (Yapı İşleri Genel Müdürlüğü) tarafından 02.08.2013 tarih ve 2013/29 sayılı Genelge (**EK:1**) hazırlanmış olup, aksaklıkların devam ettiğinin tespit edilmesi üzerine 13.03.2014 tarih ve 1340 sayılı yazı (**EK:2**) ile söz konusu Genelge'de belirtilen hususlara riayet edilmesi yönünde Valilikler (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü) uyarılmıştır.

B) Sözleşmeye göre iş bitim tarihlerinden sonra kesilen gecikme cezalarının iade edilip edilmeyeceğine ilişkin olarak,

Bakanlığımızca (Yapı İşleri Genel Müdürlüğü) ihale edilen yapım işlerinde sözleşme kapsamında yapılması gereken imalatların süresi içerisinde tamamlanamadığı durumlarda, sözleşme ve eklerinde yer alan hükümler doğrultusunda günlük gecikme cezaları uygulanmaktadır.

Bu yapım işlerinde, iş artışı veya idareden kaynaklı sebeplerle, Bakanlığımız (Yapı İşleri Genel Müdürlüğü) Süre Uzatımı ve Ödenek Aktarma Komisyonunca verilmiş bir süre uzatımı kararı var ise; bu karar doğrultusunda, işin seviyesi, iş artışı/azalış kapsamındaki imalatların türü, bu imalatlar ile bağlantılı olup, sözleşme kapsamında yapılacak diğer imalatları etkileyecek imalatların olup olmadığı gibi hususlar her iş için ilgili Valiliğince (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü) değerlendirilmekte ve ceza kesintileri yapılmakta, kesilmiş cezaların iadesi de bu değerlendirmeler sonucunda ilgili Valilikler (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü) ve Bakanlığımız (Yapı İşleri Genel Müdürlüğü) ile koordineli olarak sonuçlandırılmaktadır.

Tip sözleşmenin "Gecikme halinde uygulanacak cezalar ve sözleşmenin feshi" başlıklı 25 inci maddesinde yer alan "25.1. Bu sözleşmede belirtilen süre uzatımı halleri hariç, yüklenicinin sözleşmeye uygun olarak işi süresinde bitirmediği takdirde en az on gün süreli yazılı ihtar yapılarak gecikme cezası uygulanır." hükmü uyarınca da verilen süre uzatımlarında, işin bir bütün olduğu, iş artışına esas imalatlar bitirilmeden geçici kabulünün yapılmasının mümkün olmadığı hususları göz önünde bulundurularak komisyon tarafından verilen kararlar doğrultusunda Valiliklerce (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü) ceza kesintisi yapılmamakta veya kesilmiş ise iadesi talep edilebilmektedir.

Ayrıca, Sayıştay 4. Dairesinin Bakanlığımız 2012 yılı hesapları hakkında ki 2014-226 ve 2014-227 sayılı kararlarında belirtilen hususlara dikkat edilmesi konusunda Bakanlığımız Yapı İşleri Genel Müdürlüğüne gerekli uyarılar yapılmıştır.

C) Bazı öğrenci yurdu yapım işlerinde asıl işten ayrılması mümkün olan iş ve imalatların %10 iş artışı kapsamında aynı yükleniciye yaptırılması,

Bakanlığımızca (Yapı İşleri Genel Müdürlüğü) ihale edilen yapım işlerinde meydana gelen iş artışları Yapım İşleri Genel Şartnamesinin 21 inci maddesi doğrultusunda değerlendirilmekle birlikte, zaman zaman yatırımcı kuruluşların talepleri doğrultusunda da işlem yapılabilmektedir. Özellikle Gençlik ve Spor Bakanlığından alınan muhtelif yazılarda; işin aciliyeti, yeniden ihale yapılmasının süreci uzatacağı ve ihtiyaca binaen bu imalatların yapılması hususlarına yer verilmiş ve mevcut sözleşme kapsamında iş artışı olarak bazı imalatların yapılması istenmiştir. Bu hususta 29.11.2012 tarih ve 2012/22 sayılı Genelgemiz (**EK:3**) ile yatırımcı kuruluşlar da uyarılarak; tasdikli proje ve

mahal listelerinde maliyeti artırıcı yönde imalat değişikliği ve ihtiyaç programı dışında ilave imalat taleplerinden kaçınılması, Genelgede bahsi geçen süreçlerin dikkate alınması için gerekli hassasiyetin gösterilmesi istenmiştir.

Bu imalatların işin başlangıcında öngörülmesi ve proje aşamasında talep edilmesi elbette mevzuat açısından doğrudur. Ancak bazı imalatlar olmaksızın yurtların kullanıma açılması ve faaliyet göstermesinin mümkün olmaması, genel olarak tüm ülke çapında yurt ihtiyacının fazla olması, herhangi bir mağduriyete ve zaman kaybına neden olunmaması göz önünde bulundurularak, yatırımcı kuruluşların bu tür talepleri değerlendirmeye alınmıştır." demektedir.

Sonuç olarak: İdare cevabında iş artışlarındaki gecikmelerin nedeni üzerinde durmuş ve söz konusu gecikmeleri Yüklenici, İl Müdürlüğü ve Bakanlık arasındaki iletişim eksikliklerine bağlamıştır. Ayrıca söz konusu gecikmelerin önlenmesi için 02.08.2013 tarih ve 2013/29 sayılı Genelgenin hazırlandığı ve 13.03.2014 tarih ve 1340 sayılı yazı ile İl Müdürlüklerinin uyarıldığı belirtilmiştir. Söz konusu Genelge, işlerin mevzuata uygun olarak yürütülmesini ve zamanında tamamlanıp hizmete açılmasını, gereksiz maliyet artışlarının önlenmesini ve Yatırım Programının aksamamasını amaçlamaktadır.

Ancak yapılan incelemelerde Genelgeye aykırı olarak iş artışı taleplerinin çok geç yapıldığı, iş artış taleplerinin çok geç neticelendirildiği, sözleşmeye göre iş bitim tarihinden 3 ay geçtikten sonra dahi iş artışı onayı verildiği tespit edilmiştir. Hatta iş bitim tarihi itibarıyla fiziki gerçekleşme oranı %50 seviyelerinde olan işlerde dahi iş artışına ve proje değişikliklerine gidildiği görülmüştür.

İdare, Yüklenici - İl Müdürlüğü - Bakanlık arasındaki iletişim gecikmelerini sürecin uzama nedeni olarak göstermiş ise de, bu ifade bazı işlerdeki proje değişikliklerinde gecikmeleri açıklamakta yetersiz kalmaktadır. Yüklenicilerin proje değişikliği taleplerinin onaylanması işlemlerinin 7 aya kadar geciktirildiği, bu gecikmeler nedeniyle bazı imalatların kış koşullarından etkilendiği ve zarar gördüğü, idareden kaynaklanan gecikmeler nedeniyle yükleniciye verilen ek süreler ile inşaatların tamamlanıp teslim edilmesinin geciktiği görülmüştür. Özellikle yurtların öğrencilerin kullanımına sunulmasında 2 yıla varan gecikmeler yaşanmaktadır.

İş artışlarının iş bitim tarihinden sonra yapılması, kesilen gecikme cezalarının iadesinde de hata yapılmasına neden olmaktadır. İdarenin cevabında, "Süre Uzatımı ve Ödenek Aktarma Komisyonunca verilmiş bir süre uzatımı kararı var ise ceza iadesinin yapılıp yapılmayacağı İl Müdürlükleri ve Yapı İşleri Genel Müdürlüğü ile koordineli olarak sonuçlandırıldığı" belirtilmesine rağmen, yapılan incelemelerde, ilgili İl Müdürlüğü ve Yapı İşleri Genel Müdürlüğünce ceza iade talebi reddedilen Yüklenicilere, daha sonradan ret sebeplerinde bir değişiklik olmamasına rağmen iade yapıldığı tespit edilmiştir.

Cevapta yer alan "işin bir bütün olması" ve "iş artışına ilişkin imalatlar tamamlanmadan geçici kabulün yapılamaması" ifadeleri ise Bakanlığın tüm işleri için geçerli olamaz. Zira

yüklenicilerin kendi kusuruyla işin başından itibaren iş programlarının gerisinde kaldığı işler de vardır. Yüklenicilerin kendi kusuruyla sözleşme süresinde işi tamamlayamamaları durumunda mevzuattaki gecikme cezasına ilişkin hükümlerin tatbik edilmesi gerekmektedir. İş bitim tarihinden aylar geçtikten sonra yapılan imalat değişiklikleri (Bu değişiklik ve iş artışlarının bir kısmı, Yapım İşleri Genel Şartnamesinin 21 inci maddesinde belirtilen şartları taşımamaktadır.) yüklenicilerin kendi kusuruyla işte gecikmeye neden olduğu gerçeğini değiştirmemektedir. Bu sebeple iş artışı nedeniyle verilen ilave süreye isabet eden gecikme cezalarının iadesi yerinde olsa da iş programında yüklenicinin sebep olduğu gecikmeye isabet eden kısma ait ceza iadesinin yerinde olmadığı düşünülmektedir.

Bu noktada bir başka husus, iş bitim tarihi itibarıyla iş programında 9 aya varan gecikmeler yaşanan işlerde, sözleşmenin fesih ve tasfiyeye ilişkin hükümlerinin uygulanması yerine iş artışı veya proje değişikliği yapılarak inşaat sürecinin uzamasına ve teslimin gecikmesine neden olunmasıdır.

Bazı öğrenci yurdu yapım işlerinde asıl işten ayrılması mümkün olan iş ve imalatların %10 iş artışı kapsamında aynı yükleniciye yaptırılması hususunda yatırımcı kuruluşların uyarıldığı belirtilmesine rağmen uyarı ile birlikte Bakanlığın daha etkin bir rol almasının uygun olacağı düşünülmektedir.

BULGU 3:

Süre Uzatım Komisyonu tarafından ödenek yetersizliği nedeniyle verilen ilave sürelerin hesaplanmasında hataların yapılması

Yapılan incelemelerde, Süre Uzatım Komisyonu tarafından ödenek yetersizliği sebebiyle verilen ilave sürelerin hesaplanmasında hatalı uygulamalar yapıldığı tespit edilmiştir.

Anahtar teslim götürü bedel yapım işlerine ait tip sözleşmenin 18 inci maddesinde;

“18.2 İdareden kaynaklanan nedenler

18.2.1. İdarenin, işin sözleşmesinde ve Yapım İşleri Genel Şartnamesinde yer alan sözleşmenin ifasına ilişkin yükümlülüklerini Yüklenicinin kusuru olmaksızın yerine getirmemesi (yer teslimi, projelerin onaylanması, ödenek yetersizliği gibi) ve bu sebeplerle sorumluluğu Yükleniciye ait olmayan gecikmelerin meydana gelmesi, bu durumun taahhüdün yerine getirilmesine engel nitelikte olması ve Yüklenicinin bu engeli ortadan kaldırmaya gücünün yetmemiş olması halinde, işi engelleyici sebeplerle ve yapılacak işin niteliğine göre, işin bir kısmına veya tamamına ait süre en az gecikilen süre kadar uzatılır.” denilmektedir.

Yapım İşleri Genel Şartnamesinin 29 uncu maddesinde;

“(2) Sözleşmesinde belirtilen mücbir sebepler ve/veya idarenin sebep olduğu hallerden dolayı, işte sorumluluğu yükleniciye ait olmayan gecikmelerin meydana gelmesi halinde, durum idarece incelenerek işi engelleyici sebeplere ve yapılacak işin niteliğine göre işin bir kısmına veya tamamına ait süre uzatılır...” hükmü mevcuttur.

Yapım İşleri Genel Şartnamesinin 39 uncu maddesinde;

“...Hakediş raporu, yüklenici veya vekili tarafından imzalandığı tarihten başlamak üzere en geç sözleşmesinde yazılı sürenin sonunda, eğer sözleşmede bu hususta bir kayıt yoksa otuz gün içinde tahakkuka bağlanır. Bu tarihten başlamak üzere on beş gün içinde de ödeme yapılır.” hükmü yer almaktadır.

Yukarıda bahsedilen mevzuat hükümlerine göre taraflarca imzalanmış bir hakediş raporunun bedeli en geç kırkbeş gün içinde idarece yükleniciye ödenmesi gerekmektedir. Bu süre içerisinde ödeme yapılamaması halinde, bu durumun işin ilerlemesine etki edebileceği kabul edilmekte ve yüklenicinin süre uzatımı talep hakkı doğmaktadır.

Bakanlığın 29.06.2011 tarih ve 3901 sayılı “Süre Uzatımı ve Ödenek Aktarma İşlemlerinde Dikkat Edilecek Hususlar” konulu Genelgesinde verilecek sürelerin nasıl hesaplanması gerektiği açık bir şekilde gösterilmiştir. Genelgenin (B) bölümünde;

“...Yüklenicinin herhangi bir kusuru veya eksikliği bulunmamakla birlikte, ödemenin idare kaynaklı sebeplerle gecikmesi dolayısıyla süre uzatımı verilmesinde sakınca bulunmamaktadır.

Ancak süre uzatımı verilirken sözü edilen bu mücbir sebep yeterli olmayıp, kırkbeş günü aşan günlerin işte bir gecikmeye neden olması ve işte bunun dışında yüklenicinin kusurundan kaynaklanan başka bir gecikmenin olup olmadığı hususunun göz önünde bulundurulması gerekir.

Hakediş ödemelerindeki gecikmelerden dolayı işte bir gecikme olması durumunda, hakediş ödemelerindeki gecikmenin işe etki derecesi göz önünde bulundurularak gecikmeye tekabül eden ilave süre; hakedişin ödemesinin gecikmeye başladığı tarihte (kırkbeşinci günden bir sonraki gün) idare ve yüklenicinin hazır olduğu halde şantiye mahallinde yapılacak durum tespit tutanağı ile hakedişin tahakkuka bağlandığı gün yapılacak durum tespiti arasında sözleşme fiyatları ile yapılan imalatlar tutarının günlük harcama tutarına bölünmesi ile ortaya çıkan gün sayısının toplam gecikmiş gün (kırkbeşinci günden sonra hakedişin ödendiği güne kadar geçen süre) sayısından çıkarılması ile elde edilir. Bulunan süre uzatımı bir üst tamsayıya yuvarlanacaktır.” denilmektedir.

Yapılan incelemelerde; Süre Uzatım Komisyonu tarafından ödenek yetersizliği sebebiyle verilecek sürelerin hesaplanmasında, ödemenin kırkbeş günlük süreyi aşip aşmadığının ve yüklenicinin kusurundan kaynaklanan başka bir gecikmenin olup olmadığının göz önüne alınmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca yüklenicinin kusuruyla henüz yapılmamış işlere ait bedellerin de hak edildiği halde ödenmemiş tutarlar olarak dikkate alındığı görülmüştür. Geç ödemenin yüklenicinin işini yürütmesinde ne kadar etkili olduğunun tespiti amacıyla Genelge doğrultusunda durum tespit tutanaklarının da düzenlenmediği anlaşılmıştır.

Süre Uzatım Komisyonun kararlarında dayanak olarak gösterilen Yapım İşleri Genel Şartnamesi ve Genelgeye aykırı olarak süre hesaplandığı ve verilmesi gereken süreden daha fazla süre belirlendiği anlaşılmış olup bu hatalı süre uzatımlarının işlerin geç teslim edilmesine neden olduğu kanaatine varılmıştır.

Kamu idaresi cevabında: "Süre uzatımlarında hakediş ödemelerinde meydana gelen gecikmeler 29.06.2011 tarih ve 3901 sayılı Genelgemiz (EK:4) doğrultusunda değerlendirilmektedir.

Ancak, program ödenekleri yıl içerisinde ihtiyaç ve harcama durumuna göre revize edilebilmekle birlikte bundan sonra ki yapılacak uygulamalara esas teşkil etmesi açısından, hakediş ödemelerindeki gecikmeler dışında, yılsonuna kadar program ödeneğinin tamamının temin edilememesi diğer bir ifadeyle "ödenek yetersizliği" nedeniyle süre uzatımı verilip verilemeyeceği, süre uzatımı verilmesi halinde hangi usul ve esaslar çerçevesinde süre uzatımı verilebileceği hususu Bakanlığımızca (Yüksek Fen Kurulu Başkanlığı) değerlendirilerek sonuçlandırılacaktır." demektedir.

Sonuç olarak: İdare cevabında, hakediş ödemelerinde meydana gelen gecikmelerin 29.06.2011 tarih ve 3901 sayılı Genelge doğrultusunda değerlendirildiğini belirtilmişse de; yapılan denetimlerde gerek ödenek yetersizliği gerekse hakediş ödemelerinin geç yapılmasından kaynaklanan süre uzatımlarının Genelgedeki düzenlemelere aykırı olarak yapıldığı tespit edilmiştir.

Süre Uzatım Komisyonu kararlarında, mevzuata aykırılık teşkil eden hususlar şunlardır:

Hakedişlere ait bedeller, ödenme süresi olan 45 günlük yasal sürede ödenmiş olmasına rağmen genelgeye aykırı olarak süre uzatımı verilmiştir.

Mevzuatta, ödemenin yasal süre içinde yapılmamasının tek başına süre uzatımını gerektirmeyeceği, aynı zamanda iş programında aksamaya neden olması gerektiği belirtilmesine rağmen söz konusu düzenleme dikkate alınmadan süre uzatım kararları alınmıştır.

İşlerde yüklenicinin kusurundan kaynaklanan bir gecikmenin olup olmadığı gözönünde bulundurulması gerekmesine ve işlerde yükleniciden kaynaklanan gecikmelerin varolmasına rağmen bu durum dikkate alınmadan süre uzatımları verilmiştir.

Yüklenicilerin işin başından itibaren iş programının çok gerisinde kaldığı durumlarda, yüklenicinin kusuruyla henüz yapılmamış işlere ait bedeller hak edilmediği halde hakedilmiş tutarlar gibi dikkate alınmış ve bu nedenle verilmesi gereken süreler hatalı hesaplanmıştır.

Mevzuatta hakediş ödemelerindeki gecikmenin işe etki derecesinin göz önüne alınmasının gerektiği açıkça belirtilmesine rağmen, geç ödemenin iş programında ne kadar bir aksamaya neden olduğu dikkate alınmamıştır.

Verilecek sürenin hesaplanması açık bir şekilde gösterilmesine karşın, sürenin hesaplamasında seviye tespit tutanakları, hakedişlere yansıyan işler ve tutarlarının da dikkate alınmadığı görülmüştür.

Yukarıda ayrıntılı olarak açıklandığı üzere İdarenin bazı süre uzatım kararları mevzuata uygun değildir. Genelgenin ilk paragrafında, düzenlemenin neden yapıldığı “...yapım işlerinde verilen süre uzatımları ve buna bağlı olarak yapılan ödenek dilimi değişikliklerinde sebebiyet verilecek hataların büyük mali külfet getireceği gibi kamu zararı da oluşturacağı muhakkaktır.” ifadesiyle belirtilmiştir. Gerçekten de süre uzatımı ve ödenek dilimi değişikliklerinde yapılacak hatalar idareye mali külfet getirebileceği gibi işlerin aksamasına, teslimin gecikmesine ve vatandaşların söz konusu eserden geç faydalanması nedeniyle kamunun da zararına neden olmaktadır. Söz konusu etkilerin önlenmesi için Genel Şartname hükümlerine, sözleşme hükümlerine ve Bakanlığın kendi düzenlemesi olan Genelge hükümlerine uygun işlem yapılması ve iyi uygulama örneklerinin arttırılmasının gerekli olduğu düşünülmektedir.

BULGU 4:

Çevre idari para cezalarının tahakkuk ve tahsilinin bir sistem dâhilinde takip edilemiyor olması

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından 2872 sayılı Çevre Kanununun “İdari nitelikteki cezalar” başlıklı 20 nci maddesi gereği kesilen idari para cezalarının tahsilat tutarlarının tahakkuk tutarlarının çok altında kaldığı ve tahakkuk ile tahsilat arasında bir bağ kurulmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 3 üncü maddesinin “Kamu geliri” başlıklı (i) bendi ile kanunlarına göre toplanan ceza gelirlerinin kamu geliri olduğu tanımlanmıştır.

Mezkur Kanunun 51 inci maddesinde kamu gelir ve giderlerinin tahakkuk ettirildikleri malî yılın hesaplarında gösterileceği hüküm altına alınmıştır. Buna göre 5018 sayılı Kanun ile birlikte tahakkuk esaslı muhasebe sistemine geçildiğinden bir kamu geliri olan çevre idari para cezalarının da tahakkuk kaydının yapılması esastır.

Kanunun “Mali Hizmetler Birimi”nin görevlerini düzenleyen 60 inci maddesinin (e) fıkrasında “ilgili mevzuatı çerçevesinde idare gelirlerini tahakkuk ettirmek, gelir ve alacaklarının takip ve tahsil işlemlerini yürütmek.” Hükmü bulunmaktadır.

03.04.2007 tarih ve 26482 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanan “Çevre Kanununa Göre Verilecek İdarî Para Cezalarında İhlalin Tespiti Ve Ceza Verilmesi İle Tahsili Hakkında Yönetmelik” in idarî para cezalarının gelir kaydını düzenleyen 28 inci maddesinde 5018 sayılı kamu malî yönetimi ve kontrol kanununa ekli 1 sayılı cetvelde yer alan kamu idareleri tarafından verilen idarî para cezaları genel bütçeye gelir kaydedileceği hükmü bulunmaktadır.

Kesilen idari para cezaları Bakanlık kayıtlarında ÇED Genel Müdürlüğünce basit düzeyde excel tabloları ile takip edilmekte, tahsilat ise Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı nezdinde yapılmaktadır. Maliye Bakanlığı tarafından Çevre ve Şehircilik Bakanlığına yıl içerisinde ne kadar çevre idari para cezası tahsil edilmiş ise o rakam ödenek olarak gönderilmekte olup, cezanın

sorumlusu nezdinde bir takip yapılmamaktadır. Maliye Bakanlığının cezayı ödeyen kişi veya kurumları aa,aaa,xx vs. kodlarla kaydetmesi ve tahsilatın ayrıntılı bilgisini istendiğinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığına bu şekilde vermesi Bakanlığın kendi kestiği cezayı sorumlusu nezdinde takibini güçleştirmektedir.

Bakanlıkça 2012 yılında 56.691.537,07 TL çevre idari para cezası kesilmiş olup, tahsilat ise 18.007.557,79 TL dir. 2013 yılında 77.045.590,00 TL çevre idari para cezası kesilmiştir. Maliye Bakanlığı 2013 yılı verileri incelendiğinde Bütçe gelirleri ekonomik sınıflandırması tablosunda 23.775.000,00 TL çevre idari para cezasının tahsil edildiği görülmüştür. Kesilen ceza tahsilat oranının 2012 yılında %32, 2013 yılında ise %31 seviyelerinde olması tahsilatın tahakkuka oranının düşük olduğunu göstermektedir. Söz konusu tahsilat rakamlarının hangi yıldan gelen cezanın tahsilatı olduğu bilgisi de net değildir. Yukarıda da ifade edildiği üzere 5018 sayılı Kanununun 60 ıncı maddesi gereği Strateji Geliştirme Dairesinin de Bakanlık geliri olan çevre idari para cezalarının takibini yapmak görevleri arasındadır.

Ayrıca Hukuk Müşavirliği nezdinde takip edilen çevre idari para cezalarına karşı açılan davaların durumunun, ne kadarının kazanıldığı yada kaybedildiği bilgisinin bir otomasyon sisteminde takip edilerek diğer ilgili birimlerin bilgisine sunulmaması Bakanlık içerisinde bilgi akışı eksikliğini göstermektedir.

Çevre idari para cezalarının takibinin yapılabilmesi açısından Bakanlığın ilgili birimleri (Strateji Geliştirme Dairesi, ÇED Genel Müdürlüğü ve Hukuk Müşavirliği) arasındaki koordinasyonun sağlanması ve Bakanlık ile Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı arasında karşılıklı ve düzenli veri akışının gerçekleşmesi tahakkuk / tahsilat bilgisinin sağlanması, mahkeme sürecinde olan çevre idari para cezalarının durumunun bilinmesi ve zamanaşımına uğramak üzere olan çevre idari para cezalarının da takibi açısından önemlidir.

Kamu idaresi cevabında: "Bakanlığımızca 2872 sayılı Çevre Kanunu ve ilgili mevzuat kapsamında, uygulanan idari yaptırımların, mevzuat ve ilgili hükümlerine uygun şekilde çevrimiçi yürütülmesinin sağlanması ve idari para cezaların takibini kolaylaştırmak amacı ile 19.09.2013 tarihinde "Bakanlıkça Uygulanan İdari Yaptırımların İzlenmesi Projesi"ne başlanmış olup, yazılım süreci devam etmektedir.

Bu projenin uygulamaya geçirilmesi ile beraber uygulanan çevre idari para cezalarının kayıtları ve bu idari para cezalarına karşı açılan davaların durumu, ne kadarının kazanıldığı ve kaybedildiği bilgisi Hukuk Müşavirliğimizden alınarak sistem üzerinde kayıtları tutulabilecektir. Ayrıca bu idari para cezalarının ödenip ödenmediği hususunun takibinin sağlanması için Maliye Bakanlığı ile entegrasyon sağlayan bir sistem geliştirilmesi planlanmakta olup, görüşmeler devam etmektedir." demektedir.

Sonuç olarak: İdare, bulguda belirtilen hususları takip etmek amacıyla bir yazılım çalışması başlattığını ve Hukuk Müşavirliğince davaların takip edileceğini ve Maliye Bakanlığı ile de konu ile ilgili görüşmeler yürütüldüğünü bildirmiştir.

Çevre idari para cezalarının takibinin yapılabilmesi açısından Bakanlığın ilgili birimleri (Strateji Geliştirme Dairesi, ÇED Genel Müdürlüğü ve Hukuk Müşavirliği) arasındaki koordinasyonun sağlanması ve Bakanlık ile Maliye Bakanlığı arasında karşılıklı ve düzenli veri akışının gerçekleşmesi tahakkuk / tahsilat bilgisinin sağlanması, mahkeme sürecinde olan çevre idari para cezalarının durumunun bilinmesi ve zamanaşımına uğramak üzere olan çevre idari para cezalarının da takibi açısından önemlidir.

Bu nedenle her ne kadar İdare bu yönde çalışmalara başlamış olsa da konunun Merkezi Yönetim Bütçeli İdareler yönünden genellik arz etmesi nedeniyle, bu konuda yeni yasal düzenleme ihtiyacı çerçevesinde kurumlar arası koordinasyon yoluyla ele alınmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06100 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 40 94
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<http://www.sayistay.gov.tr>

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK
BAKANLIĞI DÖNER
SERMAYE İŞLETMESİ

2013 YILI DENETİM
RAPORU

İÇİNDEKİLER

KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ	24
DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU	25
SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	26
DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	26
DENETİM GÖRÜŞÜ	27
EKLER.....	28

KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ

Döner Sermaye İşletmesi, mali işlemlerin muhasebeleştirilmesine ilişkin olarak 10.12.2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun geçici 11'inci maddesi ile 13.12.1983 tarihli ve 178 sayılı Maliye Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 11'inci maddesi hükümlerine dayanılarak hazırlanan Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği ile Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliğine tabi olup; uygulanan muhasebe sistemi belirtilen mevzuatlarda öngörülen tahakkuk esaslı muhasebe sistemidir.

31.12.2013 tarihli Bilançoya göre, İşletmenin aktif toplamı 53.640.452,04 TL'dir. Bu rakamın yüzde 97'sini "Dönen Varlıklar", yüzde 3'ünü "Duran Varlıklar" oluşturmaktadır. "Dönen Varlıklar"ın ise yüzde 83'ünü "Hazır Değerler", yüzde 17'sini "Ticari Alacaklar" meydana getirmektedir.

Aynı Bilançoya göre, İşletmenin pasif toplamı 53.640.452,04 TL'dir. Bu miktarın yüzde 37'si "Özkaynaklar", geri kalanı ise "Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar"dan oluşmaktadır. "Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar"ın yaklaşık yüzde 63'ü "Ödenecek Vergi ve Diğer Yükümlülükler", yüzde 34'ü "Ticari Borçlar" ve yüzde 3'ü "Diğer Borçlar" dan meydana gelmektedir. İşletmenin "Ödenmiş Sermaye"si 33.401.507,03 TL, "Geçmiş Yıllar Zararları" 13.971.273,62 TL ve "Dönem Net Karı" 335.465,61 TL'dir.

2013 yılı Gelir Bütçesi Gerçekleşmeleri'ne göre, toplam gelir 314.854.294 TL'dir. Bu toplam gelirin, 105.454.028 TL'sini (yüzde 33'ünü) "Egzoz Emisyon Ölçüm Pulu Gelirleri", 91.833.692 TL'sini (yüzde 29'unu) "Mekansal Planlama Kontrol ve Onay Gelirleri", 38.452.435 TL'sini (12'sini) "ÇED Belge Gelirleri", 19.780.349 TL'sini (yüzde 6'sını) "Yapı Denetim Hizmeti Payları" ve kalan %20'sini diğer gelir kalemleri oluşturmaktadır.

2013 yılı Gider Bütçesi Gerçekleşmeleri'ne göre, toplam gider 307.122.428,29 TL'dir. Bu toplam giderin, 220.520.212 TL'si (yüzde 72'si) "Kentsel Dönüşüm Hizmet Özel Hesabına Aktarılan Paylar", 46.135.853,03 TL'si (yüzde 15'i) "Hazine Hissesi"nden ve kalan %17 'si diğer gider kalemlerinden oluşmaktadır.

"Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar" ın 5'inci maddesi ile "Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği" nin 573'üncü maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile usul ve esasların 8 inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütölüp sonuçlandırılmıştır.

- Dönem sonu faaliyet raporu

- Satışların maliyeti tablosu
- Sermaye hareketleri tablosu
- Nakit akım tablosu
- Döner sermayeli işletmeler yıllık gayrisafi hasılat ve kâr bildirim
- Sayıştay ilamları cetveli
- Geçici ve kesin mizan
- Döner sermaye işletmesi bilançosu
- Döner sermaye işletmesi gelir tablosu
- Kasa sayım tutanağı
- Banka mevcudu tespit tutanağı
- Giderlerin döküm cetveli
- Gelirlerin döküm cetveli
- Birleştirilmiş veriler defteri (Yevmiye defteri)
- Gelir bütçesi
- Gider bütçesi
- Menkul kıymet ve varlıklar sayım / Teminat mektupları sayım tutanağı
- Envanter defteri
- Alınan çekler sayım tutanağı
- Muhasebe birimi bilgi formu
- Yönetim döneminde görev yapan muhasebe yetkililerine ait liste
- Banka hesapları bilgi formu

Denetim görüşü, kamu idaresinin temel mali tabloları olan bilanço ve gelir tablosuna verilecektir.

DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmamasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

DENETİM GÖRÜŞÜ

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi 2013 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve ekte yer alan mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

EKLER**EK-1: KAMU İDARESİ MALİ TABLOLARI****3.7-Döner Sermaye İşletmesi Bilançosu**

İŞLETME ADI	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI DÖNER SERMAYE İŞLETMESİ	
VERGİ KİMLİK NO.	1530522399	
MUHASEBE BİRİMİNİN ADI	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI DÖNER SERMAYE SAYMANLIĞI	
MUHASEBE BİRİMİNİN KODU	067082	
TARİH	31.12.2013	
AKTİF VARLIKLAR	Önceki Dönem	Cari Dönem
1- DÖNEN VARLIKLARI		
A- Hazır Değerler	30.213.297,81	43.370.571,32
1- Kasa	0,00	0,00
2- Alınan Çekler	0,00	0,00
3- Bankalar	30.247.317,45	43.370.571,32
4- Verilen Çekler Ve Ödeme Emirleri (-)	34.019,64	0,00
5- Döviz Hesabı	0,00	0,00
5- Diğer Hazır Değerler	0,00	0,00
B- Menkul Kıymetler	0,00	0,00
1- Hisse Senetleri	0,00	0,00
2- Kamu Kesimi Tahvil, Senet ve Bonolar	0,00	0,00
3- Diğer Menkul Kıymetler	0,00	0,00
4- Menkul Kıymet Değ. Düş. Karşılığı	0,00	0,00
C- Ticari Alacaklar	3.102,80	8.836.278,62
1- Alıcılar	0,00	8.836.278,62
2- Alacak Senetleri	0,00	0,00
3- Alacak Senetleri Reeskontu (-)	0,00	0,00
4- Verilen Depozit ve Teminatlar	0,00	0,00
5- Şüpheli Diğer Alacaklar	1.132,80	0,00
6- Şüpheli Diğer Alacaklar Karşılığı (-)	0,00	0,00
7- Banka Kredi Kartları Alacakları Hesabı (-)	1.970,00	0,00
D- Diğer Alacaklar	18.946,52	2.831,16
1- Personelden Alacaklar	5.808,13	0,00

2- Diğer Çeşitli Alacaklar	13.138,39	2.831,16
3- Şüpheli Diğer Alacaklar	0,00	0,00
4- Şüpheli Diğer Alacaklar Karşılığı (-)	0,00	0,00
E- Stoklar	21.281,24	38.471,95
1- İlk Madde ve Malzeme	16.733,09	38.021,95
2- Yarı Mamüller	0,00	0,00
3- Mamüller	4.098,15	0,00
4- Ticari Mallar	0,00	0,00
5- Diğer Stoklar	0,00	0,00
6- Stok Değer Düşüklüğü Karşılığı (-)	0,00	0,00
7- Verilen Sipariş Avansları	450,00	450,00
F- Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Maliyetleri	0,00	0,00
1- Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Maliyetleri	0,00	0,00
2- Taşeronlara Verilen Avanslar	0,00	0,00
G- Gelecek Aylara Ait Giderler ve Gelir Tahakkukları	0,00	0,00
1- Gelecek Aylara Ait Giderler	0,00	0,00
2- Gelir Tahakkukları	0,00	0,00
H- Diğer Dönem Varlıkları	0,00	0,00
1- Devreden KDV	0,00	0,00
2- İndirilecek KDV	0,00	0,00
3- Peşin Ödenen Vergiler ve Fonlar	0,00	0,00
4- İş Avansları	0,00	0,00
5- Personel Avansları	0,00	0,00
6- Sayım Ve Tesellüm Noksanları	0,00	0,00
7- Diğer Çeşitli Dönem Varlıkları	0,00	0,00
8- Diğer Duran Varlıklar Karşılığı (-)	0,00	0,00
DÖNEN VARLIKLARI TOPLAMI	30.256.628,37	52.248.153,05
II. DURAN VARLIKLAR	Önceki Dönem	Cari Dönem
A-Ticari Alacaklar	2.363.449,16	3.962,73
1- Alıcılar	2.359.486,43	0,00
2- Alacak Senetleri	0,00	0,00

3- Alacak Senetleri Reeskontu (-)	0,00	0,00
4- Verilen Depozito ve Teminatlar	3.962,73	3.962,73
5- Diğer Ticari Alacaklar	0,00	0,00
6- Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı (-)	0,00	0,00
B- Diğer Alacaklar	0,00	0,00
1- Personelden Alacaklar	0,00	0,00
2- Diğer Çeşitli Alacaklar	0,00	0,00
3- Şüpheli Diğer Alacaklar Karşılığı (-)	0,00	0,00
C- Mali Duran Varlıklar	0,00	0,00
1- Diğer Mali Duran Varlıklar	0,00	0,00
2- Diğer Mali Duran Varlıklar Karşılığı (-)	0,00	0,00
D- Maddi Duran Varlıklar	6.958.533,34	573.986,99
1- Arazi ve Arsalar	0,00	0,00
2- Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri	0,00	0,00
3- Binalar	0,00	0,00
4- Tesis Makine ve Cihazlar	3.031.227,03	1.390,96
5- Taşıtlar	227.778,22	0,00
6- Demirbaşlar	10.413.376,76	744.027,53
7- Diğer Maddi Duran Varlıklar	0,00	0,00
8- Birikmiş Amortismanlar (-)	6.713.848,67	171.431,50
9- Yapılmakta Olan Yatırımlar	0,00	0,00
10-Verilen Avanslar	0,00	0,00
E- Maddi Olmayan Duran Varlıklar	565.672,80	424.254,60
1- Haklar	723.853,71	723.853,71
2- Diğer Maddi Olmayan Duran Varlıklar	0,00	0,00
3- Birikmiş Amortismanlar (-)	158.180,91	299.599,11
4- Verilen Avanslar	0,00	0,00
F-Özel TükenmeyeTabi Varlıklar	0,00	0,00
1- Arama Giderleri	0,00	0,00
2- Hazırlık ve Geliştirme Giderleri	0,00	0,00
3- Birikmiş Tükenme Payları (-)	0,00	0,00
4- Verilen Avanslar	0,00	0,00
G- Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Gelir Tahakkukları	17.001.029,36	390.094,67
1- Gelecek Yıllara Ait Giderler	0,00	0,00

2- Gelir Tahakkukları	0,00	0,00
H- Diğer Duran Varlıklar	0,00	0,00
1- Gelecek Yıllarda İndirilecek KDV	0,00	0,00
2- Gelecek Yıllar İhtiyaç Stokları	0,00	0,00
3- Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar	0,00	0,00
4- Peşin Ödenen Vergiler ve Fonlar	17.001.029,36	390.094,67
5- Diğer Çeşitli Duran Varlıklar	0,00	0,00
6- Stok Değer Düşüklüğü Karşılığı (-)	0,00	0,00
7- Birikmiş Amortismanlar (-)	0,00	0,00
DURAN VARLIKLAR TOPLAMI	26.888.684,66	1.392.298,99
AKTİF (VARLIKLAR) TOPLAMI	57.145.313,03	53.640.452,04

NAZIM HESAPLAR:

ALINAN TEMİNATLAR HESABI

13.562.177,37

PASİF (KAYNAKLAR)	Önceki Dönem	Cari Dönem
I-KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR		
A- Ticari Borçlar	8.547.600,91	11.449.459,44
1- Satıcılar	3.555.501,48	7.466.351,31
2- Alınan Depozito ve Teminatlar	2.803.547,43	3.983.108,13
3- Diğer Ticari Borçlar	2.188.552,00	0,00
B- Diğer Borçlar	20.469.856,86	1.025.222,67
1- Personel Borçları	0,00	865,18
2- Diğer Çeşitli Borçlar	20.469.856,86	1.024.357,49
C- Alınan Avanslar	0,00	0,00
1- Alınan Sipariş Avansları	0,00	0,00
2- Alınan Diğer Avanslar	0,00	0,00
D- Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Hakedişleri	0,00	0,00
1- Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Hakediş Bedelleri		0,00
E- Ödenecek Vergi ve Diğer Yükümlülükler	8.688.697,54	21.400.070,91

1- Ödenecek Vergi ve Fonlar	2.601.307,32	5.392.313,84
2- Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri	16.568,87	20.624,55
3- Ödenecek Döner Sermaye Yükümlülükleri	6.070.821,35	8.205.047,63
4- Ödenecek Döner Sermaye Katkı Payları	0,00	0,00
5- Vadesi Geçmiş,Ertelenmiş Veya Tak.Vergi ve Diğ.Yük.	0,00	7.782.084,89
6- İstihkaklardan Kesilen Vergi Borcu Karşılıkları	0,00	0,00
F- Borç ve Gider Karşılıkları	0,00	0,00
1- Dönem Karı Vergi ve Diğer Yas.Yük.Karşılıkları	0,00	0,00
2- Dönem Karının Peşin Ödenen Ver.ve Diğer Yük.(-)	0,00	0,00
3- Kıdem Tazminatı Karşılığı	0,00	0,00
4- Maliyet Giderleri Karşılığı	0,00	0,00
5- Diğer Borç ve Gider Karşılıkları (-)	0,00	0,00
H- Diğer Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	0,00	0,00
1- Hesaplanan KDV	0,00	0,00
2- Merkez ve Şubeler Cari Hesabı	0,00	0,00
3- Sayım ve Tesellüm Fazlaları	0,00	0,00
4- Diğer Çeşitli Yabancı Kaynaklar	0,00	0,00
KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR TOPLAMI	37.706.155,31	33.874.753,02
II. UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR		
A- Ticari Borçlar	0,00	0,00
1- Satıcılar	0,00	0,00
2- Alınan Depozito ve Teminatlar	0,00	0,00
3- Diğer Ticari Borçlar	0,00	0,00
B- Diğer Borçlar	0,00	0,00
1- Diğer Çeşitli Borçlar	0,00	0,00
2- Kamuya Olan Ertelenmiş veya Taksimlendirilmiş Borçlar	0,00	0,00
C- Alınan Avanslar	0,00	0,00
1- Alınan Sipariş Avansları	0,00	0,00

2- Alınan Diğer Avanslar	0,00	0,00
D- Borç ve Gider Karşılıkları	0,00	0,00
1- Kıdem Tazminat Karşılığı	0,00	0,00
E- Gelecek Yıllara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları	0,00	0,00
1- Gelecek Yıllara Ait Gelirler	0,00	0,00
2- Gider Tahakkukları	0,00	0,00
UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR TOPLAMI	0,00	0,00

III- ÖZKAYNAKLAR	Önceki Dönem	Cari Dönem
A- Ödenmiş Sermaye	33.401.507,03	33.401.507,03
1- Sermaye	200.000.000,00	200.000.000,00
2- Ödenmemiş Sermaye (-)	166.598.492,97	166.598.492,97
B- Sermaye Yedekleri	0,00	0,00
1- M.D.V. Yeniden Değerleme Artışları	0,00	0,00
C- Kar Yedekleri	8.924,31	0,00
1- Özel Fonlar	8.924,31	0,00
D- Geçmiş Yıllar Karları	0,00	0,00
E- Geçmiş Yıllar Zararları (-)	0,00	13.971.273,62
F- Dönem Net Karı (zararı)	-13.971.273,62	335.465,61
1- Dönem Net Karı	0,00	335.465,61
2- Dönem Net Zararı (-)	-13.971.273,62	0,00
ÖZKAYNAKLAR TOPLAMI	19.439.157,72	19.765.699,02
PASİF (KAYNAKLAR) TOPLAMI	57.145.313,03	53.640.452,04

NAZIM HESAPLAR

13.562.177,37

ALINAN TEMİNAT ALACAKLARI HESABI

3.8-Döner Sermaye İşletmesi Gelir Tablosu

İŞLETME ADI	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI DÖNER SERMAYE İŞLETMESİ	
VERGİ KİMLİK NO.	1530522399	
MUHASEBE BİRİMİNİN ADI	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI DÖNER SERMAYE SAYMANLIĞI	
MUHASEBE BİRİMİNİN KODU	067082	
TARİH	31.12.2013	
	Önceki Dönem	Cari Dönem
A-BRÜT SATIŞLAR	197.155.584,11	311.780.967,05
Yurtiçi Satışlar	175.031.346,61	292.000.617,81
Diğer Gelirler	22.124.237,50	19.780.349,24
B-SATIŞ İNDİRİMLERİ (-)	-1.263.692,52	-820.312,10
Satıştan İadeler (-)	-1.263.692,52	-820.312,10
C-NET SATIŞLAR	195.891.891,59	310.960.654,95
D-SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	-21.840.386,77	-30.566.715,98
Satılan Mamüller Maliyeti (-)	-144,41	-4.098,15
Satılan Hizmet Maliyeti (-)	-21.840.242,36	-30.562.617,83
BRÜT SATIŞ KARI VE ZARARI	174.051.504,82	280.393.938,97
E-FAALİYET GİDERLERİ (-)	-194.859.460,54	-270.450.163,16
Genel Yönetim Giderleri (-)	-194.859.460,54	-270.450.163,16
FAALİYET KARI VEYA ZARARI	-20.807.955,72	9.943.775,81
F-DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GELİR VE KARLAR	6.661.499,80	2.630.126,86
Faiz Gelirleri	6.600.623,70	2.608.870,60
Faaliyetle İlgili Diğer Olağan Gelir ve Karlar	60.876,10	21.256,26
G-DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR (-)	0,00	-1.132,80
Diğer Olağan Gider ve Zararlar (-)	0,00	-1.132,80
OLAĞAN KAR VEYA ZARAR	-14.146.455,92	12.572.769,87
I-OLAĞANDIŞI GELİR VE KARLAR	175.182,30	443.199,72

Diğer Olağandışı Gelir ve Karlar	175.182,30	443.199,72
J-OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)	0,00	-12.680.503,98
Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar (-)	0,00	-12.680.503,98
DÖNEM KARI VEYA ZARARI	-13.971.273,62	335.465,61
K-DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞ. YAS. YÜK. KARŞILIKLARI (-)	0,00	0,00
DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI	-13.971.273,62	335.465,61

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06100 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 40 94
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<http://www.sayistay.gov.tr>

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK
BAKANLIĞI DÖNÜŞÜM
PROJELERİ ÖZEL HESABI

2013 YILI DENETİM
RAPORU

İÇİNDEKİLER

KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ.....	38
DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU	41
SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	41
DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	42
DENETİM GÖRÜŞÜ	43
DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER.....	44
EKLER	50

KISALTMALAR

DİBS: Devlet İç Borçlanma Senedi

GYO: Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı

TCMB: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası

TOKİ: Toplu Konut İdaresi

KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ

Dönüşüm Projeleri Özel Hesabı; 16.05.2012 tarih ve 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkındaki Kanunun “Dönüşüm Gelirleri” başlıklı 7 nci maddesinin dördüncü fıkrası ile oluşturulan ve Bakanlık Merkez Muhasebe Birimince muhasebe kayıt ve işlemlerinin yerine getirildiği özel hükümlere tabi bir hesaptır. Dönüşüm Projeleri Özel Hesabı; 29.06.2011 tarihli ve 644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değişik 11 inci maddesine göre, Altyapı ve Kentsel Dönüşüm Hizmetleri Genel Müdürlüğünün 6306 sayılı Kanun çerçevesinde yürüttüğü görevleri çerçevesindeki iş ve işlemleri kapsamaktadır.

6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkındaki Kanunun “Dönüşüm Gelirleri” başlıklı 7 nci maddesindeki aşağıda sayılan gelirler, dönüşüm gelirleri olarak ilgili yıl genel bütçesinin (B) işaretli cetvelinde özel gelir olarak öngörülür ve gelir gerçekleşmesine bağlı olarak gelir kaydedilir:

a) 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanunu gereğince, çevre katkı payı ve idari para cezası olarak tahsil edilerek genel bütçeye gelir kaydedilecek tutarın yüzde ellisi.

b) 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (B) bendine göre Hazine adına orman dışına çıkarılan yerlerin satışından elde edilen gelirlerin yüzde doksanı geçmemek üzere Bakanlar Kurulu kararı ile belirlenen orana tekabül eden tutar.

c) İller Bankası Anonim Şirketinin Hazine gelirleri ve faiz gelirleri dışındaki banka faaliyetleri ile 26/1/2011 tarihli ve 6107 sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrası uyarınca yapacağı faaliyetlerden elde edeceği kârın yüzde ellisi.

İlgili yıl genel bütçesinin (B) işaretli cetvelinde özel gelir olarak tahmin edilen dönüşüm gelirleri karşılığı tutar, Bakanlık bütçesinde özel ödenek olarak öngörülür. Bu madde kapsamındaki ödenekler, Bakanlığın merkez muhasebe birimi adına açılacak dönüşüm projeleri özel hesabına aktarılmak suretiyle kullanılır.

6306 sayılı Kanunda öngörülen amaçlar için kullanılmak üzere;

a) Bu Kanunda öngörülen uygulamalar sonucunda elde edilecek her türlü gelir ve hasılat,

b) Bakanlığa tahsis veya devredilen taşınmazlardan imar uygulamasına tabi tutulması sonucunda tapuda Hazine adına tescil edilenlerin satışından elde edilecek gelirler,

c) Dönüşüm projeleri özel hesabından kullandırılan krediler kapsamında ilgili kişi veya kuruluşlarca yapılan geri ödemeler ile bu kapsamda tahsil edilen gecikme zamları,

ç) Her türlü şartlı veya şartsız bağış ve yardımlar ile sair gelirler dönüşüm projeleri özel hesabına gelir olarak kaydedilir.

Dönüşüm Projeleri Özel Hesabı Gelir, Harcama, Kredi ve Kaynak Aktarımı Yönetmeliğinin 6 ncı maddesine göre;

Aşağıda yer alan harcamalar özel hesaptan yapılır.

a) Dönüşüm hizmetlerine ait danışmanlık, yazılım, araştırma, her tür ve ölçekte harita, etüt, proje, kadastro, kamulaştırma, mikro bölgeleme, risk yönetimi ve sakınım planı çalışmaları, envanter belirleme, arsa ve arazi düzenleme, değerlendirme iş ve işlemleri, her tür ve ölçekte plan yapımı ve imar uygulaması işleri ve müşavirlik hizmetleri gibi faaliyetlerin gerektirdiği harcamalar.

b) Kanun kapsamına giren uygulamalarda, planlar gereğince, gerekli taşınmazların satın alınması ve kamulaştırılması ile ilgili harcamalar.

c) Kanun kapsamına giren alanlarda, her türlü konut ve işyerleri, alt-yapı ve üst yapı tesisleri, idare binaları, sosyal binalar ve benzeri tesislerin etüt ve projesi, yapımı, bakımı, onarımı ve işletilmesi için yapılan her türlü harcamalar.

ç) Riskli yapıların tespit, tahliye ve yıktırma işlemlerinin gerektirdiği harcamalar.

d) Kanun kapsamına giren alanlarda, yer alan binaların yıktırılması, enkazının taşıtılması ve arsanın yeni inşaata hazır hale getirilmesi ile ilgili harcamalar.

e) Anlaşma ile tahliye edilen yapıların maliklerine veya malik olmasalar bile kiracı veya sınırlı aynı hak sahibi olarak bu yapılarda ikamet edenlere veya bu yapılarda işyeri bulunanlara yapılacak kira yardımı.

f) Kanununun 5 inci maddesinin ikinci fıkrası kapsamında yapılabilecek yardımlar ile enkaz bedeli ödemesi.

g) Bakanlar Kurulunca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde Bakanlıkça verilebilecek güçlendirme kredisi.

ğ) Hak sahiplerince bankalardan kullanılacak kredilere verilebilecek faiz desteği.

h) Kanununun 8 inci maddesinin sekizinci fıkrası uyarınca yapılacak ödemeler.

ı) Kanununun 8 inci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca çalıştırılacak sözleşmeli personele ilgili mevzuatı uyarınca yapılması öngörülen giderler ile bunların dışında dönüşüm işlerinde çalıştırılmak üzere görevlendirilen Bakanlık personelinin görevlendirmeye ilişkin giderleri.

i) Dönüşüm hizmetlerinin gerektirdiği her türlü iş makineleri, taşıt, araç-gereç, ekipman ve benzeri taşınırların satın alınması, kiralanması, bakımı, onarımı ve işletilmesi ile ilgili her türlü harcamalar.

j) Dönüşüm hizmetleri için gerekli olan demirbaş ve tüketim malzemeleri ile ilgili harcamalar.

k) Dönüşüm hizmetlerinin tanıtılmasına yönelik yazılı, görsel basında ve internette yayınlanacak reklam ücretleri ile tanıtım amaçlı her türlü yayın, broşür, afiş, kitapçık vb. doküman bedelleri.

l) Dönüşüm hesabının idaresi ile ilgili vergi, resim, harç, faiz, ulaştırma ve haberleşme ücretleri gibi her türlü giderler.

m) Bu Yönetmelik uyarınca kullanılacak krediler.

n) Kanun kapsamında yapılması zarurî olan diğer harcamalar.

Dönüşüm projelerinde hizmet alımı yöntemi esastır. Bakanlığın izni alınmak şartıyla, ilgili idarelerin makine parkının yetersiz olması durumunda ihtiyaç duyulan iş makinesi, taşıt, araç ve gereçler hizmet alımı yöntemi ile temin edilebilir.

Dönüşüm Projeleri Özel Hesabı Gelir, Harcama, Kredi ve Kaynak Aktarımı Yönetmeliğinin “Dönüşüm projeleri özel hesabına ilişkin muhasebeleştirme işlemleri” başlıklı 7 nci maddesine göre; Özel hesaba ilişkin muhasebeleştirme işlemlerinde, malî raporlamaya ilişkin hükümler hariç olmak üzere, 3/5/2005 tarihli ve 2005/8844 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği uygulanır.

Kamu idarelerinin tabi olduğu mevzuatta belirlenmiş Yevmiye Defteri, Büyük Defter ve Yardımcı Hesap Defteri tutulması zorunlu defterlerdir.

Harcamalara ilişkin gerçekleştirme belgeleri Bakanlığın merkez muhasebe birimi tarafından, muhasebeleştirme belgesine ekli olarak muhafaza edilir.

Bakanlık ve İdarelerce bu Yönetmelik kapsamında yapılacak harcamalarda; ilgisine göre, 31/12/2005 tarihli ve 26040 3 üncü mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Merkezî Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliği ile 15/8/2007 tarihli ve 26614 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Mahalli İdareler Harcama Belgeleri Yönetmeliği hükümleri uygulanır. TOKİ ve İller Bankası Anonim Şirketi tarafından bu Yönetmelik kapsamında yapılacak harcamalarda, Merkezî Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliği hükümleri uygulanır.

Dönüşüm Projeleri Özel Hesabının 2013 yılına ait gelirleri özetle aşağıda gösterilmiştir:

Gelir Türleri	Tutar (TL)	Gelir Türü %
Genel Bütçeden Aktarılan Tutar	433.565.104,46	62,94
Döner Sermaye Gelirlerinden Aktarılan Paylar	230.110.223,00	33,41
Bağışlar	13.145.000,00	1,91
Faiz Gelirleri	11.985.446,90	1,74
Diğer	14.508,73	0,00
Toplam	688.820.283,09	100,00

Dönüşüm Projeleri Özel Hesabının 2013 yılına ait giderleri özetle aşağıda gösterilmiştir:

Gider Türleri	Tutar (TL)	Gelir Türü %
Emlak Konut GYO Yapılan Satın Alma Karşılığı	268.551.500,00	48,56
İller Bankasına Aktarım	150.000.000,00	27,12
Belediyelere Aktarım	50.668.229,72	9,16
Kamulaştırma	44.927.799,81	8,12
Kira Yardımı Ödemeleri	19.647.568,41	3,55
Diğer Giderler	19.255.543,21	3,48
Toplam	553.050.641,15	100,00

"Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar" ın 5 inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup, denetim bunlar ile usul ve esasların 8 inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütölüp sonuçlandırılmıştır.

- Yönetim Döneminde Görev Yapan Muhasebe Yetkililerine Ait Liste
- Yevmiye Defteri
- Banka Mevcudu Tespit Tutanağı
- Geçici ve Kesin Mizan
- Bilanço
- Gelir Tablosu
- Teminat Mektupları Sayım Tutanağı

DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde hazırlanarak kamuoyunun bilgisine ve denetim yetkililerine zamanında sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

DENETİM GÖRÜŞÜ

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Dönüşüm Projeleri Özel Hesabı 2013 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve ekte yer alan mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMEYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1:

İller Bankası A.Ş. tarafından dönüşüm projeleri özel hesabına gelir olarak aktarılması gereken tutarın aktarılmaması

16.05.2012 tarih ve 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanunun “Dönüşüm Gelirleri” başlıklı 7 nci maddesinin birinci fıkrasında “Bu Kanunda öngörülen amaçlar için kullanılmak üzere aşağıda sayılan gelirler, dönüşüm gelirleri olarak ilgili yıl genel bütçesinin (B) işaretli cetvelinde özel gelir olarak öngörülür ve gelir gerçekleşmesine bağlı olarak gelir kaydedilir:

...

c) İller Bankası Anonim Şirketinin Hazine gelirleri ve faiz gelirleri dışındaki banka faaliyetleri ile 26/1/2011 tarihli ve 6107 sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrası uyarınca yapacağı faaliyetlerden elde edeceği kârın yüzde ellisi.”

Beşinci fıkrasında, “Bu Kanunda öngörülen amaçlar için kullanılmak üzere;

a) Bu Kanunda öngörülen uygulamalar sonucunda elde edilecek her türlü gelir ve hasılat, ... dönüşüm projeleri özel hesabına gelir olarak kaydedilir. Birinci fıkranın (c) bendinde belirtilen tutar, hesap dönemini takip eden yılın mayıs ayı sonuna kadar Bakanlığın merkez muhasebe birimine aktarılır.”

26.1.2011 tarih ve 6107 sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanunun “Bankanın amacı ve faaliyet konuları” başlıklı 3 üncü maddesinin birinci fıkrasında;

“(1) Bankanın amacı; il özel idareleri, belediyeler ve bağlı kuruluşları ile münhasıran bunların üye oldukları mahalli idare birliklerinin finansman ihtiyacını karşılamak, bu idarelerin sınırları içinde yaşayan halkın mahalli müşterek hizmetlerine ilişkin projeler geliştirmek, bu idarelere danışmanlık hizmeti vermek ve teknik mahiyetteki kentsel projeler ile alt ve üstyapı işlerinin yapılmasına yardımcı olmak ve her türlü kalkınma ve yatırım bankacılığı işlevlerini yerine getirmektir.” denilmektedir.

İkinci fıkrasında Bankanın bu amaçları gerçekleştirmek için yapacağı faaliyetler ve uygulamalar sayılmaktadır.

İller Bankası Anonim Şirketi Ana Sözleşmesinin 27 nci maddesinde “6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanunda öngörülen amaçlar için kullanılmak üzere, Bankanın, Hazine gelirleri ve faiz gelirleri dışındaki banka faaliyetleri ile 26/1/2011 tarihli ve 6107 sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrası uyarınca yapacağı faaliyetlerden elde edeceği kârın yüzde ellisi, dönüşüm gelirleri olarak ilgili yıl genel bütçesinin (B) işaretli cetvelinde özel gelir olarak öngörülür ve gelir gerçekleşmesine bağlı olarak gelir kaydedilir. Dönüşüm geliri olarak aktarılacak tutar hesaplanırken, bu fıkra kapsamındaki gelirlere

Bankanın genel gider/gelir oranı uygulanır. Bu fıkra kapsamında dönüşüm gelirleri hesabına aktarılacak kar payından mahsup edilmek üzere Yönetim Kurulu Kararıyla proje bazında avans aktarılabilir. Aktarılacak avans, projenin nihai hesabından mahsup edilir.” denilmektedir.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; 6306 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde konu edilen; İller Bankası Anonim Şirketinin Hazine gelirleri ve faiz gelirleri dışındaki banka faaliyetleri ile 26/1/2011 tarihli ve 6107 sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrası uyarınca yapacağı faaliyetlerden elde edeceği kârın yüzde ellisinin dönüşüm projeleri özel hesabına aktarılması gerekmektedir.

Mali tabloların kapsadığı döneme ilişkin, gelir ve gider işlemlerinin tamamı kaydedilmeli ve ait olduğu mali tabloya yansıtılmalıdır. Kurumların mali tablolarındaki kayıt ve bilgiler ile bunların dayandığı gelir, gider ve mal işlemleri kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygun olmalıdır.

6306 sayılı Kanun çerçevesinde dönüşüm gelirleri olarak ilgili yıl genel bütçesinin (B) işaretli cetvelinde özel gelir olarak öngörülecek ve gelir gerçekleşmesine bağlı olarak gelir kaydedilecek olan “İller Bankası Anonim Şirketinin Hazine gelirleri ve faiz gelirleri dışındaki banka faaliyetleri ile 26/1/2011 tarihli ve 6107 sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrası uyarınca yapacağı faaliyetlerden elde edeceği kârın yüzde ellisi.” tutarının İller Bankası A.Ş. tarafından hesap dönemini takip eden yılın Mayıs ayı sonuna kadar, Bakanlığın merkez muhasebe birimine aktarılması gereken 2012 ve 2013 yıllarına ait gelirlerin dönüşüm projeleri özel hesabına gelir olarak kaydedilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında: "6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun'un 7 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde İller Bankası Anonim Şirketinin Hazine gelirleri ve faiz gelirleri dışındaki banka faaliyetleri ile 26/1/2011 tarihli ve 6107 sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanun'un 3 üncü maddesinin birinci fıkrası uyarınca yapacağı faaliyetlerden elde edeceği kârın yüzde ellisinin dönüşüm gelirleri olarak kaydedileceği, aynı maddesinin beşinci fıkrasında ise bu tutarın hesap dönemini takip eden yılın mayıs ayı sonuna kadar Bakanlığın merkez muhasebe birimine aktarılacağı hüküm altına alınmıştır.

12.03.2014 tarihli ve 1864 sayılı yazımız ile (EK:8) 6306 sayılı Kanun'un 31/5/2012 tarihli ve 28309 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdiği dikkate alındığında yukarıda anılan Kanun hükümleri doğrultusunda bugüne kadar Dönüşüm Projeleri Özel Hesabına İller Bankası A.Ş. tarafından herhangi bir aktarım yapılmadığı belirtilerek İller Bankası A.Ş.'den konunun incelenmesi ve Bakanlığımıza bilgi verilmesi istenmiştir.

İller Bankası A.Ş.'nin 08.04.2014 tarihli ve 7747 sayılı yazısında; (EK: 9) Bankanın Yönetim Kurulunun 27.03.2014 tarihli ve 4/82 sayılı Kararları gereği, 6306 sayılı Kanun'un 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde belirtilmiş olan faaliyetlere ilişkin Kanun'da belirtilen muafiyet ve istisnalar düşüldükten sonra, 2012 yılında İller Bankası A.Ş. Hakkında Kanun'unun 3 üncü maddesinin birinci fıkrası ile ikinci fıkrasının (h) ve (i) bentleri kapsamında gelir elde

edilemediğinden, Bakanlığımıza herhangi bir aktarım yapılamadığı, 2013 yılında ise bu kapsamda 20.222.582,35-TL gelir gerçekleşmesi olduğu, İller Bankası A.Ş. Hakkında Kanun ve İller Bankası A.Ş. ana sözleşme hükümleri gereğince aktarılacak tutarın 3.715.682,04-TL olarak hesaplandığı belirtilerek, bu tutarın Bakanlığımız merkez muhasebe birimine aktarılması için ilgili hesap numarasının taraflarına bildirilmesi istenmiş olup, İller Bankası A.Ş. tarafından gerekli aktarımın yapılması amacıyla 06.05.2014 tarihli ve 3053 sayılı yazı ile hesap numarası bildirilmiştir." denilmektedir.

Sonuç olarak: İller Bankası A.Ş. Hakkında Kanunu'nun 3 üncü maddesinin birinci fıkrası ile ikinci fıkrasının (h) ve (ı) bentleri kapsamında gelir elde edilmediği, 2013 yılında ilgili kapsamda elde edilen 20.222.582,35-TL gelire Banka genel gider/gelir oranı uygulanarak elde edilen karın %50'sinin 3.715.682,04-TL olarak hesaplandığı belirtilmiştir. Söz konusu 20.222.582,35-TL tutar, banka mizanındaki "Bina ve Arsa Satışından Elde Edilen Gelirler" kaleminin toplamıdır. Yukarıda da ifade edildiği üzere 6306 sayılı Kanun, Hazine geliri ve faiz geliri dışında herhangi bir sınırlamaya gitmemiştir. Dolayısıyla söz konusu aktarılacak olan tutarın hesaplanmasında, İller Bankası Anonim Şirketinin Hazine gelirleri ve faiz gelirleri dışındaki tüm banka faaliyetlerinden elde edilen karın dikkate alınması gerekmektedir.

İller Bankasının 2013 yılı Gelir/Gider faaliyetlerine ilişkin özet bilgiler:

Gider/Gelir Oranı	563.053.840/890.173.430=0,6325
Faiz Dışı Gelirler*(1-0,6325)	204.840.693*(1-0,6325)=75.278.955
75.278.955*%50	37.639.478

Yukarıda tabloda İller Bankasının 2013 yılı faaliyet gelirleri ve bu gelirlerden 6306 sayılı Kanun çerçevesinde Dönüşüm Projeleri Özel Hesabına aktarılması gereken tutarın 3.715.682,04-TL değil, 37.639.478,00 TL olması gerektiği tespit edilmiştir. Aktarılacak tutarın hesabının bu çerçevede yapılmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

BULGU 2:

6306 sayılı Kanun kapsamında uygulamada bulunan belediyeler tarafından, yatırıma ilişkin yıllık bütçelerinin yüzde beşi ile 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 80 inci maddesi uyarınca tahsil edilen harç gelirlerinin yüzde ellisinin, 6306 sayılı Kanunda öngörülen uygulamalara ayrılmaması

16.05.2012 tarihli ve 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanunun “Dönüşüm Gelirleri” başlıklı 7’nci maddesinin sekizinci fıkrasında “Bu Kanun kapsamında uygulamada bulunacak olan belediyeler, yatırıma ilişkin yıllık bütçelerinin yüzde beşi ile 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 80 inci maddesi uyarınca tahsil edilen harç gelirlerinin yüzde ellisini, bu Kanunda öngörülen uygulamalara ayırmak zorundadır.”

12 nci fıkrasında; “Bakanlık, bu Kanun kapsamındaki uygulamalarda kullanılmak üzere dönüşüm projeleri özel hesabından TOKİ, İdare ve İller Bankası Anonim Şirketine kaynak aktarabilir.”

13 üncü fıkrasında; “Bu maddede öngörülen gelirler, bu Kanunun amaçları dışında kullanılamaz.” denilmektedir.

13.09.2012 tarihli 28410 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Dönüşüm Projeleri Özel Hesabı Gelir, Harcama, Kredi ve Kaynak Aktarımı Yönetmeliğinin “Kaynak aktarımı başvurularında aranacak belgeler” başlıklı 21 inci (Değişik:RG-14/6/2013-28677) maddesinin birinci fıkrasında; “Genel Müdürlükçe, bu Yönetmelik kapsamında kaynak aktarım talebinde bulunanlardan;

b) Kaynağın, Kanun kapsamında belirtilen iş, işlem ve uygulamalarda kullanılacağına, başka bir iş için kullanılmayacağına ve Bakanlıkça bildirilecek diğer şartlara uyulacağına dair taahhütname,

...

istenir.” denilmektedir.

Dönüşüm projeleri özel hesabından kaynak aktarılan İstanbul ilinde bulunan ilçe belediyelerinde yapılan denetlemeler neticesinde;

6306 sayılı Kanun kapsamında uygulama yapan belediyeler;

Genellikle Kanunun 7 nci maddesindeki hüküm gereği, yatırıma ilişkin yıllık bütçelerinin yüzde beşi ile 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 80 inci maddesi uyarınca tahsil edilen harç gelirlerinin yüzde ellisini Kanunda öngörülen uygulamalara ayırmamakta,

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 80 inci maddesi uyarınca tahsil edilen harç gelirlerini belediye muhasebe sistemi üzerinde ayrı bir başlık halinde kayıt ve takip etmemektedirler.

Kamu idaresi cevabında: "6306 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin sekizinci fıkrasında “Bu Kanun kapsamında uygulamada bulunacak olan belediyeler, yatırıma ilişkin yıllık bütçelerinin yüzde beşi ile 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 80 inci maddesi uyarınca tahsil edilen harç gelirlerinin yüzde ellisini, bu Kanunda öngörülen uygulamalara ayırmak zorundadır.” hükmü yer almaktadır.

Anılan hüküm gereğince Belediyelerin 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 80 inci maddesi uyarınca tahsil edilen harç gelirlerinin yüzde ellisinin Kanunda öngörülen uygulamalara ayrılmalarının zorunlu olduğu hususunda ilgili belediyeler uyarılacaktır." demektedir.

Sonuç olarak: Bulgu metninde yer alan;

6306 sayılı Kanun kapsamında uygulamada bulunan belediyelerce, yatırıma ilişkin yıllık bütçelerinin yüzde beşi ile 26/05/1981 tarih ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 80 inci maddesi uyarınca tahsil edilen harç gelirlerinin yüzde ellisinin, Kanunda öngörülen uygulamalara ayrılmaması yönündeki eleştiri çerçevesinde gerekli uyarıların yapılacağı belirtilmiştir.

Söz konusu hususlara ilişkin olarak, "Dönüşüm Projeleri Özel Hesabı Gelir, Harcama, Kredi ve Kaynak Aktarımı Yönetmeliği" gereği Bakanlığın, belediyeler üzerinde takip, kontrol ve denetim yetkilerini kullanmasının yerinde olacağı düşünülmektedir.

BULGU 3:

Dönüşüm Projeleri Özel Hesabından kaynak aktarılan belediyelerin, söz konusu kaynağın kullanılmasına yönelik muhasebe kayıtlarının belediye bütçe muhasebe sistemi üzerinde takip ve kayıt edilmesi

16.05.2012 tarihli ve 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanunun "Dönüşüm Gelirleri" başlıklı 7 nci maddesinin 12 nci fıkrasında; "Bakanlık, bu Kanun kapsamındaki uygulamalarda kullanılmak üzere dönüşüm projeleri özel hesabından TOKİ, İdare ve İller Bankası Anonim Şirketine kaynak aktarabilir." denilmekte,

13.09.2012 tarihli 28410 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Dönüşüm Projeleri Özel Hesabı Gelir, Harcama, Kredi ve Kaynak Aktarımı Yönetmeliğinin "Dönüşüm projeleri özel hesabına ilişkin muhasebeleştirme işlemleri" başlıklı 7 nci maddesinin birinci fıkrasında; "Özel hesaba ilişkin muhasebeleştirme işlemlerinde, malî raporlamaya ilişkin hükümler hariç olmak üzere, 3/5/2005 tarihli ve 2005/8844 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği uygulanır.",

İkinci fıkrasında; "Kamu idarelerinin tabi olduğu mevzuatta belirlenmiş Yevmiye Defteri, Büyük Defter ve Yardımcı Hesap Defteri, tutulması zorunlu defterlerdir.",

Üçüncü fıkrasında "Özel hesap ile bu hesaptan idarelere, TOKİ ve İller Bankası A.Ş.'ye aktarılan tutarların muhasebesi söz konusu idarelerin bütçe hesaplarından ayrı olarak tutulur." denilmekte,

"Kaynak aktarımı başvurularında aranacak belgeler" başlıklı 21 inci (Değişik:RG-14/6/2013-28677) maddesinin birinci fıkrasında; "Genel Müdürlükçe, bu Yönetmelik kapsamında kaynak aktarım talebinde bulunanlardan;

b) Kaynağın, Kanun kapsamında belirtilen iş, işlem ve uygulamalarda kullanılacağına, başka bir iş için kullanılmayacağına ve Bakanlıkça bildirilecek diğer şartlara uyulacağına dair taahhütname, ... istenir.” denilmektedir.

Kaynak aktarılan belediyelerde yapılan denetimlerde, aktarılan kaynakların muhasebeleştirilmesine yönelik kayıtların Belediye muhasebe sistemi üzerinden yürütülmekte ve belediyelere aktarılan tutarların muhasebesi söz konusu idarelerin bütçe hesaplarından ayrı olarak tutulmamaktadır.

Kamu idaresi cevabında: "Dönüşüm Projeleri Özel Hesabı Gelir, Harcama, Kredi ve Kaynak Aktarımı Yönetmeliğinin 7 nci maddesinin üçüncü fıkrasında “Özel hesap ile bu hesaptan idarelere, TOKİ ve İller Bankası A.Ş.’ye aktarılan tutarların muhasebesi söz konusu idarelerin bütçe hesaplarından ayrı olarak tutulur.” denilmektedir.

Konu ile ilgili olarak daha önce Bakanlığımızca (Altyapı ve Kentsel Dönüşüm Hizmetleri Genel Müdürlüğü) muhtelif yazılarda kaynak aktarımı yapılan belediyelere, Dönüşüm Projeleri Özel Hesabından aktarılan kaynakların ilgili belediyelerin bütçe hesaplarından ayrı olarak tutularak, muhasebeleştirilmesi gerektiği bildirilmiştir.

Belediyeler, söz konusu kaynağın kullanılmasına yönelik muhasebe kayıtlarının belediye bütçe sistemi üzerinde takip ve kayıt edilmesi gerektiği hususunda 2014 yılı içerisinde de uyarılacaktır." demektedir.

Sonuç olarak: Bulgu metninde yer alan;

Dönüşüm Projeleri Özel Hesabından kaynak aktarılan belediyelerin, söz konusu kaynağın kullanılmasına yönelik muhasebe kayıtlarının belediye bütçe muhasebe sistemi üzerinde takip ve kayıt edilmesi yönündeki eleştiri çerçevesinde gerekli uyarıların yapılacağı belirtilmiştir. Ancak söz konusu hususun sağlanması amacıyla, Dönüşüm Projeleri Özel Hesabından kaynak aktarılan idarelere tutulacak olan muhasebenin birlik ve genellik göstermesi için Bakanlık tarafından ihtiyacı karşılayacak bir muhasebe programının hazırlanması ve ilgili idarelerin kullanımına sunulmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

EKLER

EK-1: KAMU İDARESİ MALİ TABLOLARI

T.C. Maliye Bakanlığı

Muhasebat Genel Müdürlüğü

Muh. Bir. Kodu : 0000062955

Ay : 12

Bütçe Yılı : 2013

Muh. Bir. Adı : Aliyapı ve Kentsel Dönüşüm Hizmetleri Genel Müdürlüğü

SAYMANLIK MALİ TABLOSU (AYRINTI)

Hesap Kodu	Hesap Adı	MİZAN (Tutar)		BİLANÇO		BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI TABLOSU		FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU		NAZIM HESAPLAR	
		Borç	Alacak	Aktif	Passif	Aktif	Passif	Aktif	Passif	Aktif	Passif
102 01 01 01 00	Ziraat Bankası	398.151.175,84	281.019.859,12	115.131.316,72	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
102 01 01 02 00	Halk Bankası	464.244.909,80	568.648.753,49	96.596.176,31	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
102 01 02 01 00	Ziraat Bankası	152.252.675,81	106.846.898,59	45.405.837,22	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
102 01 02 02 00	Halk Bankası	309.493.929,56	228.491.096,74	81.002.833,22	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
103 02 00 00 00	Verilen Condeme Emtirleri Hesabı	597.729.829,57	599.323.976,54	1.594.148,67	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
162 02 00 00 00	Müteahhit Avansları	70.000,00	70.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
330 01 01 00 00	Çeçici İminalar	0,00	4.352,95	0,00	4.352,95	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
333 01 00 00 00	Kurumlar Altı Emeneller	139.304.745,85	139.305.292,22	0,00	546,37	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
333 02 00 00 00	Yükümler Altı Emeneller	0,00	1.254,37	0,00	1.254,37	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
360 01 02 02 00	Diğer Serbest Melek İşleri Dolayısıyla Yapılan Ödemelerin Çarpan Faktörünün 344 Md. Göre Hesaplanması	3.741,78	3.741,78	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
360 01 04 00 00	Çarpan Faktörünün 344 Md. Göre Hesaplanması	2.745,26	2.745,26	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
360 01 05 00 00	Çarpan Faktörünün 345 Md. Göre Hesaplanması	93.456,60	93.456,60	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
360 03 01 00 00	Yapılan Tevdiatlar	46.894,26	46.894,26	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
360 03 02 00 00	Yapılan Tevdiatların Ödemelere Altı Damga Vergisi	1.521,57	1.521,57	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
360 03 05 00 00	Diğer Ödemelere Altı Damga Vergisi	693.515,90	693.515,90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
360 04 02 01 00	Kıdama Değer Vergisi Tevdiatları (1/2)	2.369,94	2.369,94	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
360 04 02 02 00	Kıdama Değer Vergisi Tevdiatları (1/3)	321.515,01	321.515,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
360 04 02 03 00	Kıdama Değer Vergisi Tevdiatları (1/5)	156.935,41	156.935,41	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
360 04 02 04 00	Kıdama Değer Vergisi Tevdiatları (2/3)	253.088,69	253.088,69	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
360 04 02 05 00	Kıdama Değer Vergisi Tevdiatları (4/5)	4.257,26	4.257,26	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
360 04 02 06 00	Kıdama Değer Vergisi Tevdiatları (5/10)	4.327,54	4.327,54	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
361 10 01 01 00	Maliyatta, Yünlük ve Emevlik Primi	966.298,92	974.963,16	0,00	8.664,24	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
361 35 03 00 00	Ösomenliğ sigortası Primi Kesintisi	0,00	14.396,79	0,00	14.396,79	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
500 00 00 00 00	NET DEĞER HESABI	553.650.641,15	688.820.203,09	0,00	135.769.841,54	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
500 00 00 00 00	NET DEĞER HESABI	135.769.841,54	0,00	135.769.841,54	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
590 00 00 00 00	Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabı	0,00	335.512.819,88	0,00	335.512.819,88	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
600 01 01 00 00	Çayın Kıdama Değeri ve İstisna Çarpanının 459/6 (2872 3 K.)	39.716.920,00	39.716.920,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
600 01 06 00 00	Bağış ve Yardımlar	71.283.713,00	71.283.713,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
600 01 07 00 00	Özel Olanak Dışındaki Tevdiatların Aktarımları	103.258.400,00	103.258.400,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
600 01 09 00 00	Diğer Tevdiatların Aktarımları	474.570.504,44	474.570.504,44	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
630 01 00 00 00	Proje Karşılığı Yatırımlara Aktarılan Tevdiatlar	553.016.521,15	553.016.521,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
630 04 01 04 00	Temlik ve Eğitime Cihazları	46.120,00	46.120,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Genel Toplam		3.992.510.195,95	3.992.510.195,95	472.905.805,41	472.905.805,41	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Dönem Sonucu				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam				472.905.805,41	472.905.805,41	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

KENTSEL DÖNÜŞÜM ÖZEL GELİR HESABI GELİR TABLOSU

YILI 2013

2012

2013

	YTL	YKr	YTL	YKr
A- BRÜT SATIŞLAR	207.463.177	94	688.831.537	44
1- Yurtiçi Satışlar	207.463.177	94	688.831.537	44
2- Yurtdışı Satışlar				
3- Diğer Gelirler				
B- SATIŞ İNDİRİMLERİ (-)			11.254	35
1- Satıştan İadeler (-)				
2- Satış İskontoları (-)				
3- Diğer İndirimler (-)			11.254	35
C- NET SATIŞLAR	207.463.177	94	688.820.283	9
D- SATIŞLARIN MALİYETİ (-)				
1- Satılan Mamuller Maliyeti (-)				
2- Satılan Ticari Mallar Maliyeti (-)				
3- Satılan Hizmet Maliyeti (-)				
4- Diğer Satışların Maliyeti (-)				
BRÜT SATIŞ KARI VE ZARARI	207.463.177	94	688.820.283	9
E- FAALİYET GİDERLERİ (-)	7.720.000		553.050.641	15
1- Araştırma ve Geliştirme Giderleri (-)				
2- Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri (-)				
3- Genel Yönetim Giderleri (-)	7.720.000		553.050.641	15
FAALİYET KARI VEYA ZARARI				
F- DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GELİR VE KARLAR				
1- İştiraklerden Temettü Gelirleri				
2- Bağlı Ortaklıklardan Temettü Gelirleri				
3- Faiz Gelirleri				
4- Komisyon Gelirleri				
5- Konusu Kalmayan Karşılıklar				
6- Menkul Kıymet Satış Karları				
7- Kambiyo Karları				
8- Reeskont Faiz Gelirleri				
9- Faaliyete İlgili Diğer Olağan Gelir ve Karlar				
G- DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR (-)				
1- Komisyon Giderleri (-)				
2- Karşılık Giderleri (-)				
3- Menkul Kıymet Satış Zararları (-)				
4- Kambiyo Zararları (-)				
5- Reeskont Faiz Giderleri (-)				
6- Diğer Olağan Gider ve Zararlar				
H- FİNANSMAN GİDERLERİ (-)				
1- Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri (-)				
2- Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri (-)				
OLAĞAN KAR VEYA ZARAR	199.743.177	94	135.769.641	94
I- OLAĞANDIŞI GELİR VE KARLAR			199.743.177	94
1- Önceki Dönem Gelir ve Karları			199.743.177	94
2- Diğer Olağandışı Gelir ve Karlar				
J- OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)				
1- Çalışmayan Kısım Gider ve Zararları (-)				
2- Önceki Dönem Gider ve Zararları (-)				
3- Diğer Olağandışı Gider ve Zararları (-)				
DÖNEM KARI VEYA ZARARI	199.743.177	94	335.512.819	88
K- DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞ.YAS. YÜK. KARŞILIKLARI (-)				
DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI	199.743.177	94	335.512.819	88

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06100 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 40 94

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<http://www.sayistay.gov.tr>